

SLUŽBENI VJESNIK
POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

God. LXI. (13)   2010.   broj 2.

Izdaje:

Biskupski ordinarijat u Poreču
Dobrilina 3, 52440 POREČ

Odgovara:

mons. Ivan Milovan, biskup

Uredio:

mr. Ilija Jakovljević, kancelar

tel: +385 (052) 432-064

faks: +385 (052) 451-785;

e-mail: biskupija-porec@pu.t-com.hr

Na koricama:

Svetište Eufrazijane

i pročelje pulske katedrale

KAZALO

Biskupova uskrsna poruka	37
--------------------------------	----

SVETA STOLICA

Papina poruka za 25. Svjetski dan mladih, 28. ožujka 2010.	38
Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan molitve za zvanja 2010.	42
Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija	44

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Izjava Komisije Iustitia et Pax o prijedlogu zakona o boravištu i prebivalištu	47
Priopćenje sa sjednice Stalnog vijeća HBK-e	49
Pismo svećenicima prigodom hodočašća u Zagreb o 50. obljetnici smrti bl. Alojzija Stepinca	50

NAŠA BISKUPIJA

Biskupijski susret ministranata u Svetvinčentu	52
Otvorena vrata Sjemeništa u Rijeci	52
Papin dan	52
Susret hrvatske katoličke mladeži – Zadar 2010.	53
Završetak Svećeničke godine – Blagdan Srca Isusova, 11. VI. 2010.	53
Biskupijsko hodočašće: Lurd, Santiago, Fatima od 27. rujna do 8. listopada 2010.	53
Pravilnik o službi dekana	54
Krizme 2010.	58

IZ KRONIKE BISKUPOVIH NASTUPA	60
--	-----------

PRILOG

Propovijed mons. Ivana Milovana na Veliki četvrtak Misa posvete ulja – 1. 4. 2010.	62
Župna administracija	64

Biskupova uskrсна poruka

Srdačno čestitam vjernicima katolicima Porečke i pulske biskupije i svim ljudima dobre volje – sretan i blagoslovljen Uskrs! Čestitam Uskrs posebno onima koji su pritisnuti križem bolesti i žalosti, nepravde i neimaštine, zabrinutosti i straha pred budućnošću. Neka svima nama, braćo i sestre, slavlje uskrsnih blagdana donese utjehu i nadu, radost srca i mir duše.

«Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?» Ove ćemo riječi Uskrsloga Krista ponovno ovog Uskrsa slušati, riječi izrečene na putu u Emaus dvojici učenika koji su bili posve slomljeni događajem Velikog petka te ostali bez svake nade. No nakon susreta s Uskrslim oni, od ljudi beznađa postaju ljudi zanosa, uskrsne vjere, nade i radosti. Nije nam teško u tim učenicima, prije nego su ono susreli Isusa, vidjeti nas same osobito u nekim povijesnim situacijama ili u pojedinim trenucima našeg osobnog života. I nama je poznat osjećaj izgubljenosti i obeshrabrenosti, sumnji i klonuća. Pritisnuti nasiljem i nepravdama u svijetu, agresivnošću novog poganstva, nedostatkom ljudske blizine i podrške, razočaranjem u ljude, vlastitom slabošću, bolešću ili materijalnom oskudicom... i previše se osjećamo u situaciji Velikog Petka.

«Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?» Blagdan Uskrsa želi oživjeti u nama vjeru u konačnu pobjedu dobra. Bog Otac je Krist proveo kroz patnju i smrt u puninu svoje slave. On, Gospodar povijesti, isto tako upravlja sve događaje na konačno dobro nas, svojih prijatelja. Gledajući u njemu svoj «Put, Istinu i Život», preuzimamo i mi svoj dio odgovornosti za ovaj naš svijet, s Kristom nosimo i svoje životne križeve, a li – u nadi. I trajno hranimo u sebi tu uskrsnu vjeru i nadu.

«Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?» Naše životne kušnje u svjetlu Uskrsa postaju upravo put prema konačnom uspjehu. Preuzimanje pak, a ne izbjegavanje, odgovornosti u Crkvi i društvu te svjedočenje, životom i riječju, evanđeoskih vrednota, ostaje naš trajan kršćanski poziv: osobito svjedočenje kršćanskih vjernika laika za danas posebno ugrožene obiteljske vrednote ljubavi, vjernosti, strpljivosti, zajedništva, otvorenosti životu.

U Svećeničkoj smo godini. Sveti Otac napominje kako su svećenici veliki Božji dar Crkvi i svijetu: po naviještanju evanđelja, dijeljenju sakramenata i okupljanju naših župnih zajednica. Pružajmo im svoju suradnju, pratimo ih trajno podrškom i molitvom.

«Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?» Braćo i sestre, ta je Kristova riječ upućena i nama, današnjim njegovim učenicima. Kristova pobjeda nad smrću i svim silama zla, izvor je naše nade, snage i duhovne radosti dok koracamo često uskim i strmim putem života. Već ovdje i sada daje nam On doživjeti svoju blizinu u miru očišćene savjesti, u radosti srca koje oprašta i nesebično čini dobro, u zajedništvu vjernika dok zajedno slavimo kršćanska otajstva.

Braćo i sestre, neka radost i mir uskrsnih blagdana ispuni vaša srca! Sretan Uskrs!

Poreč, Uskrs 2010.

Ivan, biskup

SVETA STOLICA

Papina poruka za 25. Svjetski dan mladih, 28. ožujka 2010.

“Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?” (Mk 10,17)

Dragi prijatelji, ove se godine navršava dvadeset i peta obljetnica ustanovljenja Svjetskog dana mladih, kojeg je pokrenuo papa Ivan Pavao II., časne uspomene kao godišnji susret mladih vjernika iz čitavoga svijeta. Bila je to dalekovidna inicijativa koja je urodila obilnim plodovima, omogućivši novim naraštajima vjernika da se jedni s drugima susreću, da slušaju Božju riječ, da otkrivaju ljepotu Crkve i žive snažna iskustva vjere koji su mnoge naveli na odluku da se potpuno predaju Kristu.

Ovaj 25. Dan predstavlja etapu prema idućem Svjetskom danu mladih, koji će se održati u kolovozu 2011. u Madridu, gdje ćete, nadam se, doći u velikom broju da doživite taj milosni događaj.

Da bismo se pripravili za tu proslavu, htio bih vam predložiti neka razmišljanja na ovogodišnju temu: “*Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?*” (Mk 10,17), koja je preuzeta iz evanđeoskog izvješća o Isusovom susretu s mladim bogatašem; o toj je temi već govorio papa Ivan Pavao II. u svom prvom pismu upućenom mladima iz 1985. godine.

1. Isusov susret s mladićem

“I dok je izlazio na put, dotrči netko, klekne preda nj pa ga upita: 'Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?' Isus mu reče: 'Što me zoveš dobrim? Nitko nije dobar doli Bog jedini! Zapovijedi znadeš: Ne ubij! Ne čini preljuba! Ne ukradi! Ne svjedoči lažno! Ne otmi! Poštuj oca svoga i majku!' On mu odgovori: 'Učitelju, sve sam to čuvao od svoje mladosti.' Isus ga nato pogleda, zavoli ga i rekne mu: 'Jedno ti nedostaje! Idi i što imaš, prodaj i podaj siromasima pa ćeš imati

blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom.' On se na tu riječ smrkne i ode žalostan jer imao je velik imetak” (Mk 10, 17-22).

Ovo izvješće izražava na učinkovit način veliku pozornost koju Isus posvećuje mladima, svima vama, vašim očekivanjima, vašim nadama i pokazuje koliko je velika njegova želja da vas osobno susretne i otpočne dijalog sa svakim od vas. Krist, naime, prekida svoje putovanje kako bi odgovorio na pitanje svoga sugovornika, stavlja se potpuno na raspolaganje mladiću, koji je silno želio razgovarati s “dобрим učiteljem” kako bi od njega naučio kročiti stazom života. Tim je evanđeoskim ulomkom moj prethodnik htio potaknuti svakog od vas da se “upusti u osobni razgovor s Kristom – razgovor koji je od temeljne i bitne važnosti za mladog čovjeka” (*Pismo mladima*, 2).

2. Isus ga pogleda i zavoli

U evanđeoskom izvješću, sveti Marko ističe kako “Isus ga nato pogleda i zavoli ” (usp. Mk 10,21). U Gospodinovu pogledu je središte toga veoma posebnog susreta i čitavog kršćanskog iskustva. Naime kršćanstvo nije u prvom redu neki moral, već iskustvo Isusa Krista, koji nas ljubi svakog ponaosob, mlade i stare, bogate i siromašne; ljubi nas i kada mu okrenemo leđa.

Komentirajući taj prizor, papa Ivan Pavao II. dodaje u svom obraćanju mladima: “Želim vam da iskusite takav jedan pogled! Želim vam da iskusite istinu da vas on, Krist, gleda s ljubavlju!” (*Pismo mladima*, 7). Ta ljubav, koja se očitovala na križu na tako potpun i cjelovit način, potaknula je svetog Pavla da napiše s divljenjem da ga je Krist “ljubio i predao

samoga sebe za mene” (*Gal 2,20*). “Svijest da nas je Otac oduvijek ljubio u svojem Sinu, da Krist ljubi svakoga i uvijek – piše nadalje papa Ivan Pavao II. –, postaje čvrsta uporišna točka za čitav ljudski život” (*Pismo mladima*, 7) i omogućuje nam pobijediti sve kušnje: otkrivanje vlastitih grijeha, trpljenje, obeshrabrenost.

U toj ljubavi se nalazi izvor čitavog kršćanskog života i temeljni razlog evangelizacije: ako smo doista susreli Isusa, moramo ga svjedočiti onima čiji se pogled nije još uvijek susreo s njegovim!

3. Otkrivanje životnog plana

Kod mladića iz evanđelja, možemo otkriti stanje veoma nalik onom u kojem se nalazi svaki od vas. I vi ste bogati osobinama, prštite energijom, gajite mnoge snove i nade: sve su to bogatstva koja posjedujete u izobilju! Sama vaša mladost predstavlja veliko bogatstvo ne samo za vas, već također za druge, za Crkvu i za svijet.

Mladi bogataš iz Evanđelja pita Isusa: “Što mi je činiti?” Životna dob u kojoj se nalazite je vrijeme otkrivanja, i to otkrivanja darova koje vam je Bog izobilno udijelio i vaših odgovornosti. To je isto tako vrijeme temeljnih opredjeljenja za izgrađivanje vašega životnog plana. To je, dakle, trenutak da se propitkujete o istinskom smislu života i da se zapitate: “Jesam li zadovoljan svojim životom? Nedostaje li mi što?”

Kao i mladić iz Evanđelja, možda i vi živite u okruženjima u kojima vladaju nestabilnost, nemir ili trpljenje, koji vas potiču da težite životu koji neće biti život osrednjosti i da se zapitate: u čemu se sastoji uspješan život? Što moram činiti? Koji bi mogao biti moj životni plan? “Što moram činiti da bi moj život imao punu vrijednost i puni smisao” (*Isto*, 3).

Ne bojte se postaviti si ta pitanja! Ona vas nipošto neće shrvati, već izražavaju velike čežnje, koje su prisutna u vašem srcu. Zato ih treba čuti. Ona ne očekuju površne odgovore, već odgovore kadre

zadovoljiti vaša istinska očekivanja za životom i srećom.

Da biste otkrili životni plan koji vas može potpuno usrećiti, slušajte Boga, koji ima plan ljubavi sa svakim od vas. S pouzdanjem ga pitajte: “Gospodine, koji je tvoj plan Stvoritelja i Oca s mojim životom? Što je tvoja volja? Ja je želim ispuniti.” Budite sigurni da će vam odgovoriti. Ne bojte se njegovog odgovora. “Bog je veći od našega srca i znade sve” (*I Iv 3,20*).

4. Dođi i slijedi me

Isus poziva mladog bogataša da učini korak dalje od zadovoljavanja vlastitih težnji i osobnih planova te mu kaže: “Dođi i slijedi me!”. Kršćanski poziv proizlazi iz jedne Gospodinove ponude ljubavi i može se ostvariti samo zahvaljujući odgovoru s ljubavlju: “Isus poziva svoje učenike na potpuno predanje svoga života, bez proračunatosti i ljudskih probitaka, s bespridržajnim pouzdanjem u Boga. Sveci prihvaćaju taj zahtjevni poziv i s poniznom poučljivošću slijede Krista raspeta i uskrsla. Njihovo savršenstvo, u logici vjere koja je katkad ljudski gledano neshvatljiva, sastoji se u tome da nisu više stavljali sebe u središte, već su odlučili ići protiv struje živeći prema evanđelju” (*Benedikt XVI., Homilija prigodom kanonizacijâ: L'Osservatore Romano*, 12.-13. listopada 2009., str. 6).

Po primjeru tolikih Kristovih učenika, i vi, dragi prijatelji, prihvatite s radošću poziv na njegovo nasljedovanje, kako biste intenzivno i plodonosno živjeli u ovome svijetu! On krštenjem, naime, poziva svakog da ga slijedi konkretnim djelima, da ga ljubi iznad svega i služi mu u braći. Mladi bogataš, nažalost, nije prihvatio Isusov poziv i otišao je žalostan. Nije smogao hrabrosti odvojiti se od materijalnih dobara kako bi pronašao najveće dobro koje je predložio Isus.

Ista ta žalost koja je obuzela mladog bogataša iz Evanđelja obuzima također svakog onog koji nema hrabrosti slijediti

Krista, donijeti ispravnu odluku. Ali nije nikada prekasno odgovoriti mu!

Isus neumorno upire svoj pogled ljubavi i poziva da budemo njegovi učenici, ali on predlaže nekima radikalniji izbor. U ovoj Svećeničkoj godini, htio bih potaknuti mladiće da budno osluškuju poziva li ih Gospodin na veći dar, na put ministerijalnog svećeništva, i da budu spremni prihvatiti s velikodušnošću i zanosom taj znak posebne ljubavi, započinjući sa svećenikom, duhovnim vođom potrebni put raspoznavanja vlastitog zvanja. Ne bojte se, nadalje, dragi mladići i djevojke, ako vas Gospodin poziva na redovnički, monaški, misionarski život ili život posebnog posvećenja. On zna darovati duboku radost onome tko mu hrabro odgovori!

Pozivam, osim toga, sve one koji osjećaju poziv na ženidbu da taj poziv prihvate s vjerom, zalažući se da udare čvrste temelje kako bi živjeli veliku, vjernu ljubav otvorenu daru života, koja je bogatstvo i milost za društvo i za Crkvu.

5. Upravljeni prema vječnom životu

“Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?”. To pitanje mladića iz evanđelja kao da je nekako daleko onomu što zaokuplja mnoge današnje mlade, kao što je primijetio moj prethodnik, “zar nismo naraštaj kojem svijet i zemaljski napredak potpuno ispunjavaju životni obzor?” (*Pismo mladima*, 5). Ali pitanje o “vječnom životu” izbija u posebnim bolnim životnim trenucima, kada pretrpimo gubitak drage osobe ili kada doživimo neuspjeh.

Ali što je “vječni život” o kojem govori mladi bogataš? Pokazuje nam to Isus, kada, u obraćanju svojim učenicima, kaže: “no ja ću vas opet vidjeti; i srce će vam se radovati i radosti vaše nitko vam oteći neće” (*Iv* 16,22). To su riječi koje pokazuju oduševljavajuću ponudu beskrajne sreće, radosti zbog ispunjenosti Božjom ljubavlju zauvijek.

Postavljati pitanja o konačnoj budućnosti koja čeka svakog od nas daje

puni smisao životu, jer usmjerava životni plan prema obzorima koji nisu ograničeni i prolazni, već nepregledni i duboki, koji potiču čovjeka da ljubi svijet, kojega je sâm Bog toliko ljubio, da se posveti njegovu razvoju, ali uvijek sa slobodom i radošću koji izvire iz vjere i nade. To su obzori koji pomažu da se ne apsolutiziraju ovozemaljske stvarnosti, osjećajući da nas Bog priprema za nešto veće u budućnosti, i da ponovimo sa svetim Augustinom: “Želimo zajedno nebesku domovinu, silno čeznemo za nebeskom domovinom, svjesni smo da smo tek putnici ovdje na zemlji” (*Komentar na Evanđelje svetog Ivana*, Homilija 35,9.). Upirući svoj pogled prema vječnom životu, blaženi Pier Giorgio Frassati, koji je umro 1925. godine u 24. godini života, rekao je: “Želim živjeti a ne životariti”, a na fotografiji nekog stepeništa, koju je poslao jednom svom prijatelju, napisao je: “Prema gore”, aludirajući na kršćansko savršenstvo, ali također na vječni život.

Dragi mladi, pozivam vas da ne zaboravite tu perspektivu u svojem životnom planu: pozvani smo na vječnost. Bog nas je stvorio da budemo s Njim, zauvijek. Ona će vam pomoći da dadnete puni smisao svojim odlukama i vrsnost svojem životu.

6. Zapovijedi, put istinske ljubavi

Isus podsjeća mladog bogataša na deset zapovijedi, kao nužne uvjete da bi se “baštinió život vječni”. To su bitne uporišne točke za život u ljubavi, da bi se jasno razlikovalo dobro od zla i izgradio čvrst i trajan životni plan. I vas Isus pita poznajete li zapovijedi, trudite li se oblikovati svoju savjest prema Božjem zakonu i provodite li ih u djelo.

Sigurno da su to pitanja u opreci s današnjim mentalitetom, koji predlaže slobodu bez vrijednosti, pravila, objektivnih normi i poziva da se odbaci svako ograničenje trenutačnim željama. Ali ta vrsta ponude namjesto da vodi pravoj slobodi, dovodi čovjeka do toga da postaje

rob samoga sebe, svojih neposrednih želja, idola kao što su moć, novac, razuzdanost i primamljivosti svijeta, čineći ga nesposobnim slijediti njegov urođeni poziv na ljubav.

Bog nam daje zapovijedi zato jer nas želi poučiti pravoj slobodi, zato jer želi izgrađivati s nama Kraljevstvo ljubavi, pravde i mira. Slušati ih i provoditi ne znači otuđiti se, već pronaći put istinske slobode i ljubavi, jer zapovijedi ne ograničavaju sreću, već pokazuje kako je pronaći. Isus na početku dijaloga s mladim bogatašem, podsjeća da je zakon kojeg je dao Bog dobar jer "Bog je dobar".

7. Trebamo vas

Današnji se mladi suočavaju s mnogim problemima koji proizlaze iz nezaposlenosti, pomanjkanja sigurnih referentnih točaka i ideala kao i konkretnih perspektiva za budućnost. Ponekad se može steći utisak da smo nemoćni pred krizama i današnjim zastranjenjima. Usprkos teškoćama, ne dajte se obeshrabriti i ne odričite se svojih snova! Gajite naprotiv u srcu velike želje bratstva, pravednosti i mira. Budućnost je u rukama onoga koji zna tražiti i pronaći sigurne razloge života i nade. Ako ste spremni, budućnost je u vašim rukama, jer darovi i bogatstva koja je Gospodin stavio u srce svakog od vas, oblikovani susretom s Kristom, mogu donijeti istinsku nadu svijetu! Vjera u njegovu ljubav će vas učiniti snažnima i velikodušnima i tako vam dati hrabrosti da bez straha kročite putom života i preuzmete obiteljske i profesionalne odgovornosti. Trudite se graditi svoju budućnost kroz ozbiljne putove osobne formacije i učenja, kako biste na stručan i velikodušan način služili općem dobru.

U svojoj nedavnoj enciklici o cjelovitom ljudskom razvoju, *Caritas in veritate*, nabrojio sam neke velike sadašnje izazove, koji su urgentni i bitni za život ovoga svijeta: korištenje prirodnih dobara i poštivanje ekologije, pravedna raspodjela dobara i nadzor financijskih mehanizama, solidarnost sa siromašnim zemljama u našoj ljudskoj obitelji, borba protiv gladi u svijetu, promicanje dostojanstva ljudskoga rada, služenje kulturi života, izgrađivanja mira među narodima, međuvjerski dijalog, ispravno korištenje sredstava društvenih komunikacija.

To su izazovi na koje ste pozvani odgovoriti kako biste izgradili pravedniji i bratski svijet. To su izazovi koji iziskuju zahtjevan i oduševljeni životni plan, u koji trebate unijeti čitavo svoje bogatstvo prema naumu koji Bog ima sa svakim od vas. Nije riječ o tome da trebate činiti junačke ili izvanredne geste, već da djelujete tako da sve talente i vlastite mogućnosti upotrijebite tako da urode plodom, nastojeći stalno napredovati u vjeri i ljubavi.

U ovoj Svećeničkoj godini vas pozivam da se upoznate sa životom svetaca, osobito sa životom svetih svećenika. Vidjet ćete da ih je Bog vodio i da su pronalazili svoj put iz dana u dan, upravo u vjeri, u nadi i u ljubavi. Krist poziva svakog od vas da radite s njim i da preuzmete na sebe svoje odgovornosti kako biste izgrađivali civilizaciju ljubavi. Ako budete slijedili njegovu Riječ i vaš će put biti obasjan svjetlom i voditi vas k visokim ciljevima, koji daju radost i puni smisao životu.

Neka Djevica Marija, Majka Crkve, bdije nad vama i štiti vas. Jamčim vam da ću vas se spomenuti u molitvi i od srca vas blagoslivljati.

Iz Vatikana, 22. veljače 2010.

Svjedočanstvo pobuđuje zvanja

Časna braćo u biskupstvu i svećeništvu,
draga braćo i sestre!

Svjetski dan molitve za zvanja, koji će se po 47. put slaviti na Četvrtu uskrсну nedjelju – odnosno nedjelju Dobrog Pastira – 25. travnja 2010. pruža mi priliku predložiti vam da razmišljate o temi koja se dobro uklapa u Svećeničku godinu: *Svjedočanstvo pobuđuje zvanja*. Koliko će naši naponi koje ulažemo u promicanje zvanja uroditi plodom ovisi, naime, u prvom redu o Božjem besplatnom djelovanju, ali će ih, kao što to potvrđuje pastoralno iskustvo, potpomoći također kvaliteta i bogatstvo osobnog i zajedničkog svjedočenja onih koji su već odgovorili na Gospodinov poziv u svećeničkoj službi i posvećenom životu, jer njihovo svjedočanstvo može pobuditi u drugima želju da i sami velikodušno odgovore na Kristov poziv. Ta je tema dakle usko vezana uz život i poslanje svećenikâ i posvećenih osobâ. Zato bih želio pozvati sve one koje je Gospodin pozvao raditi u njegovu vinogradu da obnove svoj vjerni odgovor, napose u ovoj Svećeničkoj godini, koju sam proglasio u prigodi 150. obljetnice smrti svetog Ivana Marije Vianneya, Arškog župnika, koji je trajni uzor prezbitera i župnika.

Već u Starome zavjetu proroci su bili svjesni da su pozvani svojim životom svjedočiti ono što naviještaju i bili su spremni suočiti se i s nerazumijevanjima, odbacivanjima i progonstvom. Zadaća koju im je Bog povjerio potpuno ih je obuzela, kao “rasplamtjeli oganj” u srcu, kojemu čovjek ne može odoljeti (usp. Jr 20,9) i zato su bili spremni predati Gospodinu ne samo svoj glas, već cio svoj život. U punini vremenâ Isus, poslan od Oca (usp. Iv 5,36), svjedoči svojim poslanjem Božju ljubav prema svim ljudima, bez iznimke, osobito prema posljednjima, grešnicima, potisnutima na rub društva, siromašnima.

On je najveći svjedok Boga i njegove žarke želje da se svi ljudi spase. U osvit novog doba, Ivan Krstitelj, životom potpuno utrošenim na pripravljanju puta Kristu, svjedoči da se u sinu Marije iz Nazareta ispunjavaju Božja obećanja. Kada ga je vidio da dolazi na rijeku Jordan, gdje je krstio, pokazuje ga svojim učenicima kao “Jaganjca Božjega koji odnosi grijeh svijeta” (Iv 1,29). Njegovo je svjedočanstvo tako plodno da dvojica njegovih učenika kada su “čula njegove riječi... pođoše za Isusom” (Iv 1,37).

I u Petrovu pozivu, prema onome što piše evanđelist Ivan, ulogu je odigralo svjedočanstvo brata Andrije, koji, nakon što je susreo Učitelja i odgovorio na njegov poziv ostati s Njim, osjeća potrebu da bratu odmah saopći ono što je otkrio u svojem “stanovanju” s Gospodinom: “Našli smo Mesiju!” - što znači 'Krist – Pomazanik'. Dovede ga Isusu” (Iv 1,41-42). Slobodna i besplatna Božja inicijativa susreće i interpelira odgovornost onih koji prihvaćaju njegov poziv postati, vlastitim svjedočanstvom, oruđa Božjeg poziva. To se događa također danas u Crkvi. Bog se služi svjedočanstvom svećenikâ, vjernih svome poslanju, da probudi nova svećenička i redovnička zvanja u službi Božjeg naroda. Zato želim podsjetiti na tri vidika svećeničkog života, koji mi se čine bitnima za djelotvorno svećeničko svjedočenje.

Temeljna i prepoznatljiva sastavnica svakog poziva na svećeništvo i posvećeni život jest prijateljstvo s Kristom. Isus je živio u stalnom sjedinjenju s Ocem i to je ono što je pobuđivalo kod učenika želju živjeti isto to iskustvo, učeći se od Njega zajedništvu i neprestanom dijalogu s Bogom. Ako je svećenik “Božji čovjek” koji pripada Bogu i koji pomaže drugima upoznati ga i ljubiti, mora njegovati duboku prisnost s Njim, ostati u njegovoj ljubavi, ostavljajući prostora za slušanje njegove

Riječi. Molitva je prvo svjedočanstvo koje pobuđuje zvanja. Poput apostola Andrije, koji saopćava bratu da je upoznao Učitelja, isto tako onaj koji želi biti Kristov učenik i svjedok mora ga osobno “vidjeti”, mora ga upoznati, mora naučiti ljubiti ga i ostati s njim.

Drugí vidik svećeničkog posvećenja i redovničkog života je potpuno predanje samoga sebe Bogu. Apostol Ivan piše: “Po ovom smo upoznali Ljubav: on je za nas položio život svoj. I mi smo dužni živote položiti za braću” (1 Iv 3,16). Tim riječima on poziva učenike da uđu u istu Isusovu logiku koji je, u čitavom svom životu, vršio Očevu volju sve do najveće žrtve: predanja samoga sebe na križu. Tu se zorno vidi Božje milosrđe u svoj njegovoj punini; milosrdna ljubav koja je pobijedila tmine zla, grijeha i smrti. Slika Isusa koji na Posljednjoj večer ustaje od stola, odlaže haljine, uzima ubrus, opasava se i saginje oprati noge apostolima, izražava smisao služenja i dara koje je pokazao u čitavom svom životu, u poslušnosti Očevoj volji (usp. Iv 13,3-15). Po uzoru na Isusa, svaki onaj koji je pozvan živjeti životom posebnog posvećenja mora se truditi svjedočiti dar potpunog predanja Bogu. Iz toga proizlazi sposobnost davati se zatim onima koje mu je providnost povjerila u pastoralnoj službi, s punim, neprekidnim i vjernim posvećenjem i s radošću što je suputnik mnogoj braći, kako bi se ona otvorila susretu s Kristom i kako bi Njegova riječ postala svjetlo na njihovu putu. Povijest svakog poziva se gotovo redovito isprepliće sa svjedočanstvom nekog svećenika koji živi s radošću dar samoga sebe braći za Božje kraljevstvo. To je zato što su blizina i riječi nekog svećenika kadri probuditi pitanja i dovesti također do konačnih odluka (usp. Ivan Pavao II., apost. pob. *Pastores dabo vobis*, 39).

Na kraju, treći vidik koji mora karakterizirati svećenika i posvećenu osobu je živjeti zajedništvo. Isus je pokazao kao razlikovni znak onoga koji želi biti njegov

učenik duboko zajedništvo u ljubavi: “Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge” (Iv 13,35).

Na poseban način, svećenik mora biti čovjek zajedništva, otvoren svima, kadar postići da čitavo stado koje mu je Gospodin u svojoj dobroti povjerio kroči složno, pomažući da se prebrode podjele, prevladaju razdori, izgode sukobi i nerazumijevanja, oprostite uvrede. U srpnju 2005., susrevši se sa svećenicima u Aosti, rekao sam da ako mladi vide usamljene i tužne svećenike, neće se sigurno osjetiti ohrabreni slijediti njihov primjer. Počet će ih mučiti sumnje ako zaključe kako je to budućnost koja čeka svećenika. Važno je naprotiv ostvariti zajedništvo života, koje im pokazuje ljepotu svećeničkog bića. Tada će mladi čovjek reći: “ovo može biti budućnost i za mene, tako se može živjeti” (*Insegnamenti* I, [2005], 354). Drugi vatikanski koncil, govoreći o svjedočanstvu koje pobuđuje zvanja, ističe primjer ljubavi i bratske suradnje koji moraju pružati svećenici (usp. dekret *Optatam totius*, 2).

Sviđa mi se podsjetiti na ono što je napisao moj časni prethodnik Ivan Pavao II.: “Sâm život prezbiterâ, njihovo bezuvjetno predanje Božjem stadu, njihovo svjedočanstvo odanim služenjem Gospodinu i Crkvi, koje je obilježeno izborom prihvaćenog križa u nadi i vazmenoj radosti, bratska sloga prezbiterâ i njihova revnost za evangelizaciju svijeta, prvi su i najuvjerljiviji čimbenici plodnosti zvanjâ” (*Pastores dabo vobis*, 41). Moglo bi se reći da se svećenička zvanja rađaju iz susreta sa svećenicima, gotovo poput dragocjene baštine što se prenosi riječju, primjerom i čitavim životom.

To vrijedi također za posvećeni život. Sâm život redovnikâ i redovnicâ govori o Kristovoj ljubavi kada ga oni slijede u punoj vjernosti evanđelju i s radošću prihvaćaju njegovo mjerilo prosuđivanja i način vladanja. Postaju “znak osporavan” za svijet, čija je logika često nadahnutá materijalizmom, egoizmom i individualizmom. Njihova vjernost i snaga

njihova svjedočanstva – jer odricanjem samih sebe dopuštaju da ih Bog osvoji – nastavljaju pobuđivati u duši mnogih mladih želju da i sami trajno slijede Krista velikodušno i bespridržajno. Nasljedovati Krista čista, siromašna i poslušna i poistovjetiti se s Njima: to je ideal posvećenog života, svjedočanstvo da Bog ima apsolutno prvo mjesto u životu i u povijesti ljudi.

Svaki prezbiter, svaka posvećena osoba, vjerni svojem pozivu, prenose radost služenja Kristu i pozivaju sve kršćane da odgovore na sveopći poziv na svetost. Shodno tome, za učvršćivanje zvanja na svećeničku službu i posvećeni život i djelotvornost u promicanju zvanja nije ništa učinkovitije od primjera onih koji su rekli svoj “da” Bog i naumu koji on ima sa svakom osobom. Osobno svjedočenje, koje čine egzistencijalna i konkretna opredjeljenja, potaknut će mlade da donesu zahtjevne odluke koje sežu i u njihovu budućnost. Da bi im se u tome pomoglo

nužno je ono umijeće susreta i dijaloga koje je kadro prosvijetliti ih i pratiti, prije svega putem onog primjera života življenog kao poziv. Tako je činio sveti Arški župnik, koji je uvijek bio u doticaju sa svojim župljanima i “naučavao prije svega svjedočanstvom života. Iz njegova primjera, vjernici su učili moliti” (*Pismo povodom proglašenja Svećeničke godine*, 16. lipnja 2009.).

Neka ovaj Svjetski dan još jednom pruži dragocjenu priliku mnogim mladima da razmišljaju o vlastitom pozivu, prijanjajući uza nj s jednostavnošću, pouzdanjem i punom raspoloživošću. Neka Djevica Marija, Majka Crkve, čuva svaku pa i najmanju klicu poziva u srcu onih koje Gospodin poziva da ga slijede izbliza; neka učini da ona postane bujno stablo, puno plodova za dobro Crkve i čitavoga čovječanstva. Za to molim, dok podjeljujem svima apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 13. studenoga 2009.

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija

Svećenik i pastoral u digitalnom svijetu: novi mediji u službi Riječi

Draga braćo i sestre, tema ovogodišnjeg Svjetskog dana sredstava društvenih komunikacija – "Svećenik i pastoral u digitalnom svijetu: novi mediji u službi Riječi" –, zgodno se uklapa u crkvenu proslavu Svećeničke godine. Ona u prvi plan stavlja razmišljanje o širokom i osjetljivom pastoralnom polju komunikacije i digitalnog svijeta, u kojem se svećeniku pružaju nove mogućnosti ostvarivanja vlastitoga služenja Riječi i vršenja službe Riječi. Crkvene su se zajednice oduvijek služile suvremenim medijima kako bi ojačale komunikaciju, prisutnost u društvu i kako bi, vrlo često, poticale dijalog na široj razini. No zbog njihova nezaustavljivog širenja kao i njihova znatnog društvenog utjecaja mediji postaju sve važniji i korisniji za plodonosno vršenje svećeničke službe.

Prvi je svećenikov zadatak naviještati Krista, utjelovljenu Božju riječ i priopćavati drugima mnogoliku Božju milost koja posredstvom sakramenata donosi spasenje. Okupljena i pozvana od Riječi, Crkva se postavlja kao znak i oruđe zajedništva koje Bog uspostavlja sa svakim čovjekom i koje je svaki svećenik pozvan izgrađivati u Kristu i s Kristom. U tome se krije dostojanstvo i ljepota svećeničkog poslanja, u kojem se na povlašten način ostvaruje ono što kaže sveti Pavao: "Jer veli Pismo: Tko god u nj vjeruje, neće se postidjeti... Jer: Tko god prizove ime Gospodnje, bit će spašen. Ali kako da prizovu onoga u koga ne povjerovaše? A kako da povjeruju u onoga koga nisu čuli? Kako pak da čuju bez propovjednika? A kako propovijedati bez poslanja?" (Rim 10,11.13-15).

Da bismo dali primjerene odgovore na ta pitanja usred velikih kulturnih promjena, na koje su osobito osjetljivi mladi, moramo se služiti suvremenim komunikacijskim tehnologijama. Naime, digitalni svijet, stavljajući nam na raspolaganje sredstva koja posjeduju gotovo bezgraničnu moć izražavanja, otvara mnogobrojne perspektive i mogućnosti te nas potiče još više cijeniti Pavlovu opomenu: "Jao meni ako evanđelja ne navješćujem" (1 Kor 9,16). Sve veća dostupnost novih tehnologija zahtijeva i veću odgovornost onih koji su pozvani naviještati Riječ, ali isto tako traži od njih da budu sve više motivirani i učinkoviti u svom djelovanju. Svećenik se nalazi na pragu novog doba, jer, koliko više suvremene tehnologije budu stvarale sve dublje odnose na velikim udaljenostima a digitalni svijet širio svoje granice, toliko će više biti pozvan odgovoriti na taj izazov u svojem pastoralnom radu, proširujući opseg svoga djelovanja kako bi medije sve djelotvornije stavio u službu Riječi.

Međutim, širenje multimedijских komunikacija i raznolikost "izbornika opcija" iste te komunikacije mogu za sobom povlačiti opasnost da pomislimo kako je dovoljno jednostavno biti prisutan na webu i pogrešno ga smatrati isključivo prostorom koji je potrebno ispuniti. Od prezbitera se, naprotiv, s pravom traži sposobnost da bude prisutan u digitalnom svijetu u stalnoj vjernosti evanđeoskoj poruci, kako bi izvršio svoju ulogu voditelja zajednica koje se danas sve češće izražavaju mnogim "glasovima" koje pruža digitalni svijet. Pozvani su zato u naviještanju evanđelja koristiti se ne samo tradicionalnim, već i novim audio-vizualnim sredstvima (fotografija, video, animacije, blog, web stranice), koja mogu otvoriti nove, šire vidike za uspostavu dijaloga s drugima i biti korisna sredstva također za evangelizaciju i katehezu.

Uz pomoć suvremenih sredstava komunikacije, svećenik će moći upoznati ljude sa životom Crkve i pomoći našim suvremenicima otkriti Kristovo lice. Oni će

ponajbolje postići taj cilj ako nauče, tijekom svoga školovanja, znalčki i pravilno se služiti tim sredstvima te steknu solidnu teološku naobrazbu i izgrade snažnu svećeničku duhovnost, koja ima svoj oslonac u stalnom razgovoru s Gospodinom. Ipak, prisutnost svećenika u digitalnom svijetu mora manje biti u znaku umješnog rukovanja medijima a više u znaku njegove posvećenosti Bogu i njegove bliskosti s Kristom. To će ne samo oživjeti njegovo pastoralno djelovanje, već će također "udahnuti dušu" neprekidnom komunikacijskom toku koji se odvija na "mreži".

I u digitalnom svijetu mora jasno izaći na vidjelo kako Božja brižna ljubav prema svim ljudima koja se očitovala u Kristu nije niti nešto što pripada prošlosti niti neka učena teorija, već sasvim konkretna, aktualna i privlačna zbilja. Naša pastoralna prisutnost u digitalnom svijetu mora tako služiti tome da pokaže našim suvremenicima, osobito onima koji se osjećaju nesigurnima i zbunjenima, da je "Bog blizu; da u Kristu pripadamo jedni drugima" (Benedikt XVI., *Obraćanje članovima Rimske kurije prigodom božićnog čestitanja*, *L'Osservatore Romano*, 21.-22. prosinca 2009., str. 6)

Zar može itko bolje od svećenika, kao Božjeg čovjeka osposobljena za rad s današnjim digitalnim tehnologijama, razviti i provoditi u djelo pastoral koji Boga konkretno uprisutnjuje u današnjem svijetu i predstavlja vjersku mudrost prošlosti kao bogatstvo na kojem se možemo nadahnjivati u svojem nastojanju da živimo dostojanstveno u sadašnjosti i ispravno izgrađujemo bolju budućnost? Posvećene osobe koje rade u medijima imaju posebnu odgovornost utrti put novim oblicima susreta, trajno jamčiti kvalitetu ljudskog susreta i pokazati brigu za osobe i njihove duhovne potrebe. One tako mogu pomoći muškarcima i ženama našeg "digitalnog" doba osjetiti Gospodinovu prisutnost, rasti u očekivanju i nadi i približiti se Božjoj riječi koja nudi spasenje i potiče cjeloviti čovjekov razvoj. Ova će se potonja na taj

način moći otisnuti na nepreglednu pučinu koju tvori gusta mreža "autoputova" kojima je premrežen kibernetički prostor (cyberspace) i pokazati da Bog ima svoje opravdano mjesto u svakom dobu, pa tako i u ovom našem. Tako će, zahvaljujući novim komunikacijskim medijima, Gospodin moći koračati ulicama naših gradova i zastati pred pragom domova i naših srca te još jednom reći: "Evo, na vratima stojim i kucam; poslušaj li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom" (Otk 3,20).

U prošlogodišnjoj poruci potaknuo sam sve odgovorne za komunikacijske procese da promiču kulturu poštivanja dostojanstva i vrijednosti osobe. To je jedan od načina na koji je Crkva pozvana vršiti "diakoniju kulture" u današnjem "digitalnom svijetu". Sa evanđeljem u rukama i u srcu, moramo ponovno potvrditi potrebu da se nastavi pripremljati putove koji vode Božjoj riječi, posvećujući istodobno stalnu pozornost onima koji traže; štoviše, kao prvi korak evangelizacije, moramo poticati njihovo traganje. Pastoral u svijetu digitalne komunikacije, budući da nam nova sredstva komunikacije omogućuju stupiti u dodir sa sljedbenicima drugih religija kao i nevjernicima te ljudima svih kultura, zahtijeva osjetljivost prema onima koji ne vjeruju, koji su klonuli i onima koji imaju u srcu duboku, neizgovorenu želju za apsolutnim i neprolaznim istinama. Zar ne bismo i mi, poput prorok Izaija koji je imao pred očima sliku doma molitve za sve narode (usp. Iz 56,7), mogli zamisliti web kao prostor – poput "predvorja pogana" iz Jeruzalemskog hrama – u kojem možemo naći one koji još uvijek ne poznaju Boga?

Razvoj novih tehnologija i digitalni svijet u cjelini predstavljaju veliko

bogatstvo za čitavo čovječanstvo i za čovjeka pojedinca a može djelovati i kao poticaj na susret i dijalog. No njihov razvoj jednako tako pruža veliku priliku vjernicima. Ništa se ne može i ne smije ispriječiti na putu onome koji se, u ime Krista uskrsloga, trudi biti uvijek bližnji drugom čovjeku. Novi mediji, stoga, pružaju nadasve prezbiterima uvijek nove i, s pastoralnoga gledišta, bezgranične mogućnosti te ih potiču prepoznati vrijednost opće Crkve i u tome smislu izgrađivati veliku i stvarnu zajednicu kao i svjedočiti, u današnjem svijetu, uvijek novi život koji se rađa iz slušanja evanđelja Isusa Krista, vječnoga Sina koji je došao među nas radi našega spasenja. Ne smije se, međutim, zaboraviti kako plodnost svećeničke službe izvire prije svega iz osobnoga susreta s Kristom, čiju se riječ osluškuje u molitvi, kojega se naviješta i svjedoči vlastitim životom, upoznaje, ljubi i slavi u sakramentima, navlastito u sakramentu Presvete euharistije i pomirenja.

Vas, dragi svećenici, iznova pozivam da se mudro okoristite jedinstvenim mogućnostima što ih pružaju suvremene komunikacije. Neka Vas Gospodin učini oduševljenim navjesticima Radosne vijesti također u novom prostoru što ga nude sadašnja sredstva komunikacije.

S tim željama, zazivam na vas zaštitu Majke Božje i svetoga Arškog župnika i svakome od vas od srca podjeljujem apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 24. siječnja 2010., na blagdan svetog Franje Saleškog

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Izjava Komisije Iustitia et Pax o Prijedlogu zakona o boravištu i prebivalištu

U ime načela pravde i mira, onima koji su najodgovorniji u donošenju konačnog teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu građana, želimo skrenuti pozornost na moguće posljedice njihovih odluka i ponuditi neke elemente za promišljanje ovog važnog pitanja.

Odluka Vlade Republike Hrvatske da se u saborsku proceduru uputi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu građana unijela je s razlogom nemir među Hrvatima u Bosni i Hercegovini, jer bi usvajanje predloženog nacrtu zakona moglo imati dalekosežne posljedice na daljnju sudbinu ovoga naroda, koji je u vrijeme prošloga rata teško stradao, protjeran iz svoje domovine, da bi se i nakon rata najviše iseljavao, zbog diskriminacije koja traje. To bi dovelo do mogućih novih nestabilnosti u čitavoj ovoj regiji. Imajući u vidu važnost ovog zakonskog akta za Hrvate u Bosni i Hercegovini ali i za sve građane Republike Hrvatske naše dvije Komisije izjavljuju sljedeće:

1. Stečena prava. Komisije polaze od činjenice da velik broj europskih zemalja priznaje ili tolerira dvojno državljanstvo svojih građana. Komisije ističu, da dodjela državljanstva Republike Hrvatske bosansko-hercegovačkim građanima i državljanima, koji su se deklarirali kao etnički Hrvati, tijekom protekla dva desetljeća, spada danas u tzv. stečena prava. Ovu činjenicu nema smisla stavljati u pitanje, ili osporavati. Isto tako nema smisla, niti bi bilo pravedno osporavati druga njihova stečena prava u Republici Hrvatskoj, navlastito socijalna i obrazovna, premda treba financijski teret nekih od tih prava i obveza dijeliti s institucijama Bosne

i Hercegovine, pa o tome ostvariti dogovor s tim institucijama.

2. Novi egzodus bosansko-hercegovačkih Hrvata. Ono što je od prvenstvene važnosti u sadašnjim raspravama i odlukama, koje iz njih imaju proizići na zakonotvornoj razini, hrvatskoj i bosansko-hercegovačkoj, jest ne samo ne učiniti ništa što bi moglo potaknuti novi egzodus bosansko-hercegovačkih Hrvata, nego upravo obrnuto, olakšati njihov povratak u zavičaj, u domovinu i državu Bosnu i Hercegovinu. Pravo na dom i na domovinu – kao pravo slobode bivanja i kretanja, dolaska i odlaska – spada među osnovna ljudska prava, pa to pravo trebaju ne samo priznati i jamčiti bosansko-hercegovačkim Hrvatima obje države, Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska, nego i međunarodna zajednica. Nije teško uvidjeti i složiti se da bez hrvatske sastavnice, Bosna i Hercegovina ne može opstati, što znači da može ponovno postati, u mnogo opasnijem obliku, žarište nemira i sukoba nepredvidivih razmjera.

3. Biračko pravo hrvatskih državljana. Biračko pravo hrvatskih državljana vezano je uz hrvatsko državljanstvo i njega ne treba osporavati jer se time osporavaju osnovna građanska i demokratska prava. Pored toga, Komisije drže da bi bilo poželjno da hrvatski državljani koji nemaju stalnog prebivališta u Republici Hrvatskoj budu zastupljeni i u Ekonomskom i socijalnom vijeću RH s pravom glasa u svim pitanjima koja su od materijalnog i moralnog interesa za takve državljane.

4. Diskriminacija Hrvata. U sadašnjem društvenom trenutku zakonsko rješenje koje je predloženo Hrvatskom saboru je naizgled objektivno i pravno neutralno, no de facto riječ je o pristranom, diskriminacijskom

zakonu koji nejednako tretira etničke skupine i u ovom slučaju obespravljuje etničke Hrvate. Malo je naime poznato i rijetko se spominje da „privilegij“ dvostrukog glasovanja i druga prava državljana Republike Hrvatske uživa i otprilike 100.000 izbjeglica iz Hrvatske koji su etnički Srbi. Pravedno bi bilo da ni jedna etnička skupina ne bude niti privilegirana ali niti diskriminirana.

5. Zakonska rješenja drugih europskih naroda o istom pitanju. Govoreći o „nužnosti“ ovakvoga zakonskoga rješenja, da se Hrvatima koji imaju dvostruko državljanstvo uskratiti dvostruko prebivalište a time i druga građanska i socijalna prava, valja uzeti u obzir praksu drugih naroda u Europi, pa i u Hrvatskoj. Tako primjerice Talijani, koji imaju dvojno državljanstvo mogu imati prebivalište u Hrvatskoj i u Italiji. Još čvršće veze s pripadnicima svoga naroda imaju Mađari, kao na primjer pripadnici mađarske manjine u Rumunjskoj. Dakle postoje prakse koje nisu protivne sadašnjem rješenju. Republika Hrvatska ima ustavnu obvezu pomagati hrvatski narod u Bosni i Hercegovini - koji tamo nije ni nacionalna manjina, ni dijaspora nego autohtoni narod koji tamo živi već 14 stoljeća - te mu pomoći da ostane u Bosni i Hercegovini i pridonosi razvoju ove napaćene ali perspektivne i na mnogim područjima bogate zemlje. To, što se dio hrvatskih državljanja iz Bosne i Hercegovine koristi socijalnom pomoći Republike Hrvatske neće ni za 300 godina doseći cifru od 35 milijardi eura, koliko se procjenjuje ratna šteta koju je Hrvatska pretrpjela zbog srpske agresije, a mi vjerujemo da će vrijedni bosansko-hercegovački Hrvati ubrzo stati na svoje noge i živjeti od svoga rada, a ne od pomoći RH. Ako je svrha ovoga zakona onemogućavanje zlorabe socijalnih prava, moguće je na drugi način to sprječavati, te selektivnim pristupom i zauzetim radom državnih tijela i službi onemogućiti neopravdano korištenje socijalne pomoći, a da se time ne ulazi u

odluke koje sa sobom nose mnogo teže posljedice. Znamo da je ekonomska kriza u svijetu i da je svima teško. No ima i onih, i to u našoj blizini koji su potrebniji od nas, kako u Hrvatskoj, tako i u Bosni i Hercegovini, a i drugdje u svijetu. Zbog toga naše Komisije ne žele da se ukidaju prava ni etničkim Srbima, izbjeglicama iz Hrvatske. Ove Komisije se odlučno zalažu za pravo svih da se vrate u svoje domovine i da se uključe u njihov razvoj i obnovu, kao što žele da i Hrvati iz Bosne i Hercegovine ne budu zakinuti u stečenim pravima. Potreban nam je razvoj u ljubavi i istini. Treba nam jedno i drugo i jedno bez drugoga ne ide, kako na to upozorava papa Benedikt XVI. u svojoj novoj socijalnoj enciklici Caritas in veritate.

6. Uskladiti zakonodavstva RH i BiH obzirom na pitanje prebivališta. Naše komisije drže da u sklopu prilagodbe Ustava Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine europskim integracijama treba pokrenuti inicijativu da Hrvatski sabor i Parlament Bosne i Hercegovine donesu usklađene zakone o prebivalištu i boravištu, kojim bi se na razborit način i s podijeljenom odgovornošću i razmjernim materijalnim troškovima zajamčilo ostvarivanje prava svih građana s dvostrukim državljanstvom, te tako omogućilo pravo na opravdano sudjelovanje u političkom, gospodarskom i kulturnom životu, u skladu s najboljim europskim demokratskim postignućima. To nipošto ne bi bio uvod u anakrone balkanske asocijacije, već minimum civiliziranog odnosa svih država prema svojim građanima čiji su identiteti bili tako često nasilno definirani. Time bi se, upravo obratno, iz individualnih ljudskih nezastarivih prava na zavičaj, kulturni identitet, kao i na vlasništvo, stvorile zakonske pretpostavke za ispravljanje nepravdi prema stotinama tisuća Hrvata koji su bilo progonom, bilo izbjeglištvom, bilo perfidnom političkom, ideološkom, medijskom kampanjom i diskriminacijom u minulom stoljeću, od 24% udjela u

pučanstvu Bosne i Hercegovine (1924) došli na rub manjine, te kulturološkog i psihološkog iskorjenjenja iz svoje domovine Bosne i Hercegovine.

Ukoliko se usvoji predloženi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu građana, nije moguće isključiti veliki val novih emigranata u Hrvatsku do kojega bi došlo ne samo zbog diskriminacije, nego i zbog perspektive ulaska Hrvatske u Europsku uniju. To moguće novo stanje donijelo bi silnih teškoća ne samo nesretnim izbjeglicama, nego i Republici Hrvatskoj, jer bi se socijalna izdvajanja – koja su, po sugestijama medijske kampanje, jedan od glavnih uzroka predlaganja ovakva restriktivnog zakona – ovime samo značajno povećala, i to u vrijeme još neprevladane ekonomske i socijalne krize.

Naše komisije apeliraju stoga, na sve odgovorne političare i narodne zastupnike u Republici Hrvatskoj da u procesu donošenja ključnih odluka koje se tiču bosansko-hercegovačkih Hrvata postupaju odgovorno i sukladno obvezama koje proistječu iz europskih demokratskih standarda kao i Ustava Republike Hrvatske. Naše komisije

smatraju da nema nikakva ustavnog utemeljenja zahtijevati od Hrvata s državljanstvom RH i BiH izbor, po kojemu bi se morali odreći ili svojih prava zagwarantiranih Ustavom Bosne i Hercegovine, ili prava koja im ravnopravno jamči Ustav Republike Hrvatske.

Nadamo se da odlučujuće političke elite u Republici Hrvatskoj neće podržati rješenja koja će potpomoći iseljavanje, diskriminaciju i dalju eroziju ljudskih, političkih, građanskih i socijalnih prava Hrvata u Bosni i Hercegovini.

S poštovanjem i molitvom za razboritost i budan osjećaj za pravednost, želimo mir i blagoslov onima koji odlučuju kao i onima o kojima se odlučuje.

U Zagrebu, 16. veljače 2010.

Za Komisiju Iustitia et pax
Hrvatske biskupske konferencije
Msgr. dr. sc. Vlado Košić, predsjednik

Za Komisiju Iustitia et pax
Biskupske konferencije BiH
Msgr. Pero dr. Sudar, predsjednik

Priopće sa sjednice Stalnoga vijeća HBK-e

Pod predsjedanjem mons. Marina Srakića, đakovačko-osječkog nadbiskupa i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, u ponedjeljak 22. ožujka 2010. godine, održana je sjednica Stalnoga vijeća HBK u Tajništvu HBK u Zagrebu, Kaptol 22. Na sjednici su sudjelovali i ostali članovi Stalnoga vijeća HBK: kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki, vlč. Enco Rodinis, generalni tajnik HBK i vlč. Fabijan Svalina, zamjenik generalnog tajnika HBK. Mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski i potpredsjednik HBK, zbog zdravstvenih razloga nije mogao sudjelovati u radu

sjednice.

Glavna točka dnevnoga reda sjednice bila je priprema programa XL. plenarnog zasjedanja HBK-a koje će se održati u Zagrebu od 12. do 14. travnja ove godine.

Biskupi su razgovarali o sudjelovanju predstavnika HBK-a na nekim međunarodnim kongresima tijekom ove godine. Rješavana su i neka pitanja redovitog funkcioniranja HBK-a.

Članovi Stalnoga vijeća uz nazočnost mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskog, člana Biskupske komisije HBK za odnose s Europskom Unijom, predstavili su u prostorima Tajništva HBK Pismo hrvatskih biskupa povodom pristupnih

pregovora za ulazak Republike Hrvatske u
Europsku Uniju.

Stalno vijeće uobičajeno se osvrnulo na

aktualnu situaciju u hrvatskom društvu i
konstatiralo pojačane napade na Katoličku
Crkvu.

Pismo svećenicima prigodom hodočašća u Zagreb o 50. obljetnici smrti bl. Alojzija Stepinca

Predraga braćo!

Sveti Otac, papa Benedikt XVI., na
svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, 19.
lipnja 2009. godine, proglasio je svećeničku
godinu i to prigodom 150. obljetnice smrti
sv. Ivana Marije Vianneya, arškoga župnika
i zaštitnika svih župnika.

Slavljenje svećeničke godine ponajprije
je poziv na duboku zahvalnost Gospodinu
Bogu za sve svećenike koji danas djeluju u
Domovini i inozemstvu, za one koji zbog
starosti ili bolesti nisu više u aktivnoj
pastoralnoj službi kao i za sve one koji su
preselili u vječnost potrošivši život u
služenju Bogu i Crkvi.

Dok u svećeničkoj godini pred očima
imamo izniman lik svetoga Župnika
arškoga, mi Hrvati, ohrabreni i nošeni
višestoljetnom vjernošću Bogu i Crkvi,
ponosno se i radosno sjećamo svetačkih
likova iz naše bliže i daljnje prošlosti.
Među njima posebnim sjajem svijetli lik bl.
Alojzija Stepinca, mučenika. On je
neustrašivo ustajao u obranu dostojanstva
svakog čovjeka te po cijenu mučeništva
čuvao vjernost Bogu i Petrovu nasljedniku
u Rimu. Bio je stup vjere i čvrsti oslonac
svojim svećenicima, kao i svemu Božjemu
narodu, pritisnutom nedaćama rata i
poratnog totalitarnog komunističkog
režima. Uz njega se spominjemo i onih više
stotina svećenika koji su u vrijeme
komunizma, iz vjernosti prema Bogu i
svome hrvatskom narodu, podnijeli okrutna
mučenja i nasilnu smrt. Zahvaljujemo Bogu
za sve te svjedoke vjere čija je žrtva
pomogla brojnim muškarcima i ženama da
ostanu vjerni Kristu i Katoličkoj Crkvi te
sačuvaju svoj nacionalni identitet. Duboko
smo uvjereni da je njihova žrtva ugrađena u
temelje suverene Domovine u kojoj se
može slobodno slaviti Boga i ispovijedati

svoju vjeru. Njihova žrtva nas nadahnjuje i
obvezuje u vlastitom poslanju služenja
Bogu i izgradnji Crkve kao zajednice
ljubavi koja današnjem svijetu svjedoči
Krista za kojega su oni dali svoje živote.

Svoj pogled upiremo i u lik Sluge
Božjega o. Ante Antića, franjevca, koji je
umro na glasu svetosti a veliki dio svojega
života posvetio je ispovijedanju, osobito
ispovijedanju i duhovnom vodstvu
svećenika. Svojim predanim i strpljivim
služenjem Bogu u sakramentu pomirenja
svjedočio je Božju ljubav prema čovjeku i
svoje posvemašnje predanje u službi Crkvi.

Vrijeme u kojem danas živimo nerijetko
promatra svećenika u vrlo okrnjenoj slici
«religioznog profesionalca». Tome u
velikoj mjeri pridonose mediji koji često
neopravdano, neprovjereno i nepravedno
prikazuju svećenika u kontekstu skandala i
osobnih slabosti. Mi ne želimo negirati
negativnosti, no u medijima se ne može
naći gotovo ništa od požrtvovnoga,
predanoga i postojanoga rada svećenika na
dobrobit vjernika i svih ljudi koji se
svećeniku obraćaju. A svećenici su uvijek u
povijesti, s povjerenim im narodom i u
zajedništvu sa svojim biskupima, podnosili
sve terete i „žegu dana“ u najtežim
trenucima za hrvatski narod, Crkvu i
Domovinu. To čine i danas. Zato mi, pastiri
Crkve u Hrvatskoj, izričemo Vama
svećenicima, koji s nama izgarate na njivi
Gospodnjoj, priznanje i zahvalnost za
predani svećenički rad i nesebično služenje
čovjeku i svijetu današnjice.

U tom vas ozračju mi, Vaši biskupi,
pozivamo i potičemo na zajedničko
hodočašće svih svećenika naše Domovine i
inozemstva. Hodočastit ćemo u Zagreb, na
grob blaženoga Alojzija Stepinca, povodom
50. obljetnice njegove blažene smrti, kao i

na grob Sluge Božjega o. Ante Antića. Hodočašće će se održati u **četvrtak, 15. travnja o.g.**, po završetku našega proljetnoga plenarnoga zasjedanja.

Promatrajući navedene sjajne svetačke likove kao uzore našega svećeničkoga služenja, svoje svete nakane i želje

prigodom našega zajedničkoga hodočašća u ovoj svećeničkoj godini povjeravamo Mariji, Majci Velikoga Svećenika Spasitelja našega Isusa Krista, a na sve Vas zazivamo obilje Božjega blagoslova.

Vaši biskupi

NAŠA BISKUPIJA

Biskupijski susret ministranata u Svetvinčentu

Broj: 312/2010

Poreč, 22. ožujka 2010.

Naše Biskupijsko vijeća za duhovna zvanja u ovoj Svećeničkoj godini organizira u tjednu po Uskrsu – u srijedu, 7. travnja 2010. - susret za ministrante sa čitavog područja Biskupije, u Svetvinčentu. Nakon zajedničkog početka s pozdravom i molitvom u župnoj crkvi gdje je grob Sluge Božjega vlč. M. Bulešića, radit će po skupinama: župna crkva, trg pred crkvom, spomen-zbirka Sluge Božjega...

Pozivam svećenike da sa svojim ministrantima sudjeluju na ovom okupljanju te prethodno prijave vlč. R. Lekaju u Župnom uredu u Rovinju, broj ministranata s kojima će sudjelovati na Susretu.

+ Ivan, biskup v.r.

Otvorena vrata Sjemeništa u Rijeci

Broj: 313/2010

Poreč, 22. ožujka 2010.

I ove se godine organizira posjet zainteresiranih dječaka i mladića Bogoslovnom sjemeništu Ivan Pavao II. u Rijeci. Ovaj se posjet organizira za dječake 7. i 8. razreda osnovnih škola te za srednjoškolce koji pokazuju stanovito zanimanje za svećenički poziv.

Otvorena vrata Sjemeništa za zainteresirane iz Biskupije Poreč i Pula, zajedno sa zainteresiranima iz Nadbiskupije Rijeka, bit će u subotu 17. travnja o.g. Susret će započeti u 10 sati. Posjetitelji će sudjelovati u radionicama, bit će s bogoslovima na zajedničkoj molitvi i ručku te se takmičiti u raznim igrama. O svemu ste već dobili obavijest i od našeg Vijeća za duhovna zvanja (vlč. R. Lekaj). Župnici neka potaknu mlade iz svojih župa na ovaj susret.

+ Ivan, biskup v.r.

Papin dan

Broj: 314/2010

Poreč, 22. ožujka 2010.

Kako nam je poznato, papa Benedikt XVI. rođen je 16. travnja 1927., izabran za papu 19. travnja 2005., a svoju službu sveopćeg pastira Crkve započeo je 24. travnja iste godine. Ovo je razloga da ga se tih travanjskih dana na poseban način sjetimo. Direktorij nam predlaže da to bude na sam dan izbora tj. u ponedjeljak, 19. travnja. No kako je to radni dan, kada se u našim crkvama okuplja manji broj vjernika, predlažem da u našoj biskupiji Papin dan obilježimo u nedjelju 18. travnja. (3. vazmena nedjelja). Na misama toga dana poželjno je u homiliji unijeti i koju misao o papi i papinstvu, a u molitvi vjernika dodati prigodni zaziv za aktualnog papu.

+ Ivan, biskup v.r.

Susret hrvatske katoličke mladeži – Zadar 2010.

Broj: 315/2010

Poreč, 22. ožujka 2010.

Kako su već u više navrata svećenici bili obavještavani, ovogodišnji Susret hrvatske katoličke mladeži održat će se u subotu i nedjelju, 8. i 9. svibnja u Zadru. Iz naše je Biskupije već prijavljeno oko 600 mladih za taj Susret. Ipak vlč. Dalibor Pilekić iz našeg Vijeća za mlade, još uvijek iz nekih dekanata očekuje povratnu informaciju o konačnom broju mladih koji će poći na Susret mladih u Zadru.

Neka svećenici hitno jave vlč. Pilekiću informaciju o broju mladih koji kane poći u Zadar. A svi mladi koji su već prijavljeni za Susret, neka se na dekanatskim susretima (za to posebno organiziranima) pripremaju kako bi što bolje bili duhovno doživjeli predstojeći nacionalni susret mladih katolika!

+ Ivan, biskup v.r.

Završetak Svećeničke godine – Blagdan Srca Isusova, 11.VI.2010.

Broj: 316/2010

Poreč, 22. ožujka 2010.

Kako je poznato, Svećenička godina, otvorena lanjske godine na blagdan Srca Isusova, bit će zaključena na isti ovogodišnji blagdan – u petak 11. lipnja 2010. Na svjetskom planu bit će pritom za čitavu Crkvu organiziran prigodni višednevni program u Rimu. Nadamo se da će također iz Hrvatske biti svećenika koji će poći za tu prigodu u Rim (u svezi s time čekamo dogovor na razini HBK).

Za našu Biskupiju priredit ćemo svečani zaključak Svećeničke godine na blagdan Srca Isusova, 11.VI., popodne u 18 sati kod crkve Sveta Marija Svetomire - župa Žminj. Već sada pozivam sve naše svećenike da tog dana otkažu večernje mise u župama te da se po mogućnosti svi okupe na ovo slavlje, na koje također pozovimo sve naše vjernike da dođu u što većem broju. Poseban liturgijski odbor priprema slavlje. Predviđa se: uvodni molitveni dio, euharistijsko slavlje, a na kraju – otkrivanje ploče s imenima svećenika i bogoslova, žrtava II. svjetskog rata i poraća (na spomeniku mučenicima i svjedocima vjere iz 2000. godine).

+ Ivan, biskup v.r.

Biskupijsko hodočašće: Lurd, Santiago, Fatima od 27. rujna do 8. listopada 2010.

Broj: 317/2010

Poreč, 22. ožujka 2010.

Subraćo svećenici, nakon dogovora na sjednicama Svećeničkog vijeća i dekana, obavještavam vas da za sljedeću jesen organiziramo Biskupijsko hodočašće u svetišta: Lurd, Santiago de Compostela, Fatimu – od ponedjeljka 27. rujna do petka 8. listopada 2010. O cijeni i svim detaljima putovanja bit ćete naknadno obaviješteni iz ovog Ordinarijata.

Pozivam vas da već sada objavite vašim župljanima ovo biskupijsko hodočašće, kako bi si oni mogli rezervirati dane za put i prikupiti novac za troškove hodočašća.

+ Ivan, biskup v.r.

PRAVILNIK O SLUŽBI DEKANA

Povijest

Dekan (vicarius foraneus), koji se naziva još i dekanski vikar ili arhiprezbiter ili ponekad i drugim imenom, je svećenik koji stoji na čelu dekanata. Dekanati mogu biti ujedinjeni u šira područja, oblikujući tako pastoralne regije. Dok je na čelu dekanata dekan, na čelu pastoralne regije, kad je formirana, je pastoralni vikar.

Lik i služba dekana pojavljuje se koncem V. stoljeća i definitivno se potvrđuje u IX. stoljeću. U prošlosti služba dekana bila je vezana uz jednu određenu župu, sjedište. Takav kriterij je izmijenjen odlukom pape Pavla VI. u *Ecclesiae Sanctae I, 19*, i taj propis je kodificiran u novom Zakoniku kanonskog prava iz 1983., u kann. 553§1 i 554§1.

Dekanat

Članak 1.

Dekanat je zajednica više župa koje su područno i upravno povezane u posebnu cjelinu da bi se zajedničkim djelovanjem promicala pastoralna briga za župe dekanata (usp. kan. 374§2).

Članak 2.

Mijenjati granice postojećih dekanata ili ustanoviti novi dekanat može samo dijecezanski biskup saslušavši mišljenje Prezbiterskog vijeća.

Članak 3.

Dekanati se nazivaju imenima koja su dobili u prošlosti po mjestu središta, ali ih dijecezanski biskup može mijenjati saslušavši mišljenje Prezbiterskog vijeća.

Dekan

Članak 4.

Na čelu dekanata stoji dekan kao suradnik dijecezanskog biskupa kojemu pomaže u vršenju pastoralne i upravne službe (usp. CD 30). Dekana imenuje dijecezanski biskup na prijedlog svećenika pojedinog dekanata (usp. kan. 553).

Članak 5.

Dekan pomaže dijecezanskom biskupu u obavljanju pastoralne i upravne službe, tako da prema kan. 555 § 1:

- a) promiče i usklađuje zajedničku pastoralnu djelatnost u dekanatu;
- b) brine se da klerici njegova dekanata provode život u skladu sa svojim staležom i da brižljivo udovoljavaju svojim dužnostima;
- c) brine da se bogoslužna slavlja obavljaju prema propisima svetog bogoslužja, da se brižljivo pazi na doličnost i čistoću crkava i posvećenog pribora, osobito u euharistijskom slavlju i čuvanju Presvetog Sakramenta, da se župne knjige ispravno pišu i propisno čuvaju, da se savjesno upravlja crkvenim dobrima; konačno da se vodi potrebna briga za župnu kuću.

Članak 6.

U dekanatu koji mu je povjeren, dekan, prema kan. 555 §§ 2, 3 i 4 i odredbi dijecezanskog biskupa:

- a) nastoji da klerici, prema propisima krajevnog prava, u određena vremena prisustvuju predavanjima (mjesečne dekanatske rekolekcije), teološko-pastoralnim sastancima ili

konferencijama (svećenički tjedni i tečajevi, predavanja permanentnog obrazovanja) prema odredbi kan. 279 § 2;

- b) brine se da prezbiterima njegova dekanata budu pri ruci duhovna pomagala, a isto tako posebno se zauzima za one koji se nalaze u težim okolnostima ili imaju poteškoća;
- c) brine se da prezbiteri njegova dekanata, za koje zna da su teško bolesni, ne ostanu bez duhovne i materijalne pomoći, a za one koji umru da se dostojno izvrši ukop; naročito se brine da prigodom bolesti ili smrti ne propadnu ili se ne odnesu knjige, isprave, posvećeni pribor i drugo što pripada crkvi;
- d) osobno ili po delegatu prisustvuje ispitu kandidata za Krizmu. Potpisuje popis krizmanika koji se dostavlja Ordinarijatu;
- e) dužan je jednom godišnje, osim u godini biskupova kanonskog pohoda, posjetiti župe svoga dekanata, a svake druge godine o stanju pojedine župe pismeno izvijestiti dijecezanskog biskupa.
- f) župe kojima upravlja dekan vizitira drugi (susjedni) dekan po dogovoru.

Članak 7.

Dekanov posjet župi obuhvaća pregled župnog ureda (župnih knjiga) i objekata.

1. Pregled knjiga u župnom uredu

Prema Uredbi Hrvatske biskupske konferencije o crkvenim arhivima iz 2002. godine registriranu građu župnog ureda čine:

- a. **Matične knjige:** matica krštenih, matica potvrđenih, matica vjenčanih, matica umrlih, knjiga katekumena, knjiga vjerskih prijelaza, indeks uz matične knjige.
- b. **Stanje duša** – Status animarum – kartoteka.
- c. **Uredske knjige:** urudžbeni zapisnik, oglasne knjige (knjiga ženidbenih navještaja, nedjeljni oglasi – obavijesti, godovnjaci – popisi za spomen pokojnih i dr....), ženidbene spise, popis polaznika vjeronauka, popis prvopričesnika, popis providenih bolesnika, zapisnici sjednica župnog pastoralnog i ekonomskog vijeća, župnog karitasa i drugih udruga i organizacija, te liber intentionum.
- d. **Računske knjige:** blagajnički dnevnik i registar računa.
- e. **Ženidbene spise.**
- f. **Knjiga inventara** (Imovnik) crkvene i župne (nadarbinske) imovine.
- g. **Knjiga misnih zaklada** (ukoliko ih ima).
- h. **Službeni vjesnik** (uvezan u knjigu).
- i. **Spomenica** ili Ljetopis župe (Liber memorabilium) – Kronika i album.
- j. **Ostale pomoćne knjige**, ukoliko ih ima.
- k. **Tekući spisi** župnog ureda.

Dekan treba napisati opasku kako se vode pojedine knjige i kako se vode blagajnički dnevnik.

2. Pregled objekata

- a. **Stanje crkava i inventara:** liturgijske knjige, liturgijsko posuđe, liturgijsko ruho, urednost crkva – njezino stanje.
- b. **Stanje župne kuće** i inventara.

3. Važne potrebe župe: popravci i gradnja

Dekan je dužan nakon posjeta svakoj župi napisati izvještaj u tri primjerka: jedan primjerak za Ordinarijat, jedan za Dekanatski ured i jedan za Župni ured dotične župe.

Članak 8.

Dekan saziva i predsjedava svim sastancima u dekanatu. Vodi zapisnik sjednica i pohranjuje u arhiv dekanata.

Članak 9.

Dekan, kao delegat dijecezanskog biskupa, prisustvuje svim primopredajama župâ u dekanatu, ako dijecezanski biskup ne odredi drugačije.

Članak 10.

Dekan, na poziv dijecezanskog biskupa, organizira i vodi izbor predstavnika u razna vijeća na dijecezanskoj razini.

Članak 11.

Zbog službe i odgovornosti dekanu pripada pravo prednosti među svećenicima u dekanatu.

Članak 12.

Dekan u dekanatu pomaže i organizira međusobno zamjenjivanje svećenika u slučaju bolesti, duhovnih vježbi, godišnjeg odmora ili drugog opravdanog izbivanja.

Članak 13.

Dijecezanski biskup može dekanu povjeriti i druge dužnosti koje nisu navedene u ovom pravilniku, bilo privremeno ili trajno.

Članak 14.

Za svoj rad, kako župnički tako i dekanatski, dekan odgovara dijecezanskom biskupu.

Izbor dekana

Članak 15.

Za službu dekana mogu biti predloženi samo svećenici s dekretom župnika, a pravo predlaganja imaju: svi svećenici s dekretom župnika, župnog upravitelja, župnog vikara, rektora crkve i kapelana u Porečkoj i Pulskoj biskupiji (kan. 519, 539, 545, 556 i 564).

Članak 16.

Predlaganje je pravovaljano ako je prisutno više od dvije trećine birača. Glasovanje je tajno i obavlja se pismeno. Izabrani su ona dvojica kandidata od kojih jedan dobije natpolovičnu većinu glasova prisutnih i drugi koji slijedi po broju dobivenih glasova. Predlažu se dijecezanskom biskupu da jednoga od njih imenuje za dekana.

Članak 17.

Služba dekana traje pet godina, ali ga dijecezanski biskup, zbog opravdanog razloga (npr. premještaja u drugi dekanat, ostavke, bolesti ili nemoći, kanonske kazne, neobavljanja dekanske službe), može i ranije razriješiti službe (usp. kan. 554§§2 i 3). Ista osoba može ponovno biti birana i imenovana za službu dekana.

Članak 18.

Ako služba dekana prestane prije isteka mandata, bit će imenovan novi dekan, koji vrši službu do kraja tekućeg mandata.

Članak 19.

Prigodom preuzimanja svoje službe novi dekan zapisnički prima, a bivši predaje, u prisutnosti zapisničara dotičnog dekanata, dekanatski ured s inventarom.

Članak 20.

Ako pastoralne potrebe većeg dijela biskupije traže da se sastanu dva ili više dekanata zajedno, međudekanatsku sjednicu sazivaju dotični dekani prema dogovoru, a predsjedava dekan domaćin.

Članak 21.

Dijecezanski biskup saziva sve dekane na Sastanak dekana po potrebi ili barem jednom godišnje. Dnevni red Sastanka sastavlja dijecezanski biskup. On također predsjedava Skupštini i koordinira njenim radom.

Dekanatski ured

Članak 22.

Svaki dekanat ima svoj dekanatski ured koji vodi dekan. Dekanatski ured vezan je uz osobu dekana, a ne uz određeno mjesto (usp. kan. 554 § 1).

Članak 23.

Dekanatski ured posjeduje:

- a) urudžbeni zapisnik;
- b) knjigu dekanatskih pohoda i pregleda župa;
- c) pečat koji se stavlja na sve spise dekanata;
- d) arhiv u kojem se čuvaju spisi dekanata.

Članak 24.

Biskupski ordinarijat dostavlja dekanatskom uredu:

- a) prijepis dekreta imenovanja i razrješenja svih svećenika na području dekanata;
- b) prijepis dokumenata ili odredbi važnih za djelovanje na području dekanata.

Članak 25.

Mjesečna nagrada dekane namiruje se iz Biskupijske ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika.

Članak 26.

Pravilnik stupa na snagu kada ga odobri dijecezanski biskup i objavi u Službenom vjesniku biskupije.

Broj: 311/2010

Ovime odobravam izmjene i dopune Pravilnik o službi dekana i pozivam njegove članove da ga savjesno obdržavaju.

U Poreču, 12. travnja 2010.

Biskup:
† Ivan Milovan, v.r.

K R I Z M E 2010.

10.IV. subota		Galižana 17
11.IV. Bijela nedjelja	Rov. Selo 11	
17.IV. subota	Borut 11	Roč 17
18.IV. nedjelja	Novigrad 11	Gradina 17
24.IV. subota	Vrsar 11	Lovrečica 17
25.IV. nedjelja	Sovinjak 9 Buzet 11	Pićan 17
1.V. subota	Bale 11	Pula Sv. Josip 17
2.V. nedjelja	Rovinj 10,30	Žminj 17
8.V. subota	(S H K M Z a d a r)	
9.V. nedjelja	Pazin 11 Vodnjan 17 // Sutivanac 17 biskup AB//	
15.V. subota	Pu Veli Vrh 11 //Žbandaj 11 biskup AB//	Višnjani 17
16.V. nedjelja	Poreč 11	Kaštelir 17
22.V. subota	Završje 11	Pula Sv. Antun 17
23.V. Duhovi	Pula/Sv. Pavao 9 Pula/Katedrala 11	Stari Pazin 17
29.V. subota	Pula Sv. Ivan 11	Fažana 17
30.V. Presv. Trojstvo	Umag 11	Tar 17
3.VI. Tijelovo	Trviž 11	(Katedrala Pula 19)
5.VI. subota	(Sveć. ređenje Pula 11)	Sv. Ivan od Št. 17
6.VI. nedjelja	Labin 11	Rabac 17
12.VI. subota	Valtura 11	Tupljak 17
13.VI. nedjelja	Medulin 11	Nova Vas 17
18.VI. petak		Pomer 17 Premantura 18,30
19.VI. subota	Dolenja Vas 11	Sv. Lucija 17
20.VI. nedjelja	B u j e 11	Sv. Ivan i Pavao 17
24.VI. četvrtak, Sv. Ivan Krst.		(Sv. Ivan Pula 19)
26.VI. subota	krizma u Rosenheimu (Njemačka)	
27.VI. nedjelja	hrvatsko hodočašće u Altoettinogu (Njem.)	
3.VII. subota (Sv. Toma)		(Pula Katedrala 19)
4.VII. nedjelja	Pu/Gospa od Mora 10,30	Vižinada 17
10.VI. subota		Grožnjan 17
11.VII. nedjelja	Krnica 11	Momjan 17

17.VII. sobota		Marčana 17
18.VII. nedjelja	Lindar 10,30	
24.VII. sobota		Loborika 17
25.VII. nedjelja	Sv. Nedjelja 11	
14.VIII. sobota	Fuškulin 10	
5.IX. nedjelja	Grdoselo 10,30 Zarečje 12	

IZ KRONIKE BISKUPOVIH NASTUPA

Naš biskup je:

Veljača 2010.

- 1.II. kod ss. Uršulinki u Rovinju služio sv. misu, uz blagdan sv. Anđele Merici
- 2.II. bio na kanonskoj vizitaciji u župi Vrsar
- 3.II. blagoslovio obnovljenu crkvu sv. Blaža u Pahovićima (Rakotule) i služio misu uz blagdan sv. Blaža
- 4.II. s delegacijom Grada Poreča i Biskupije bio u HFP u Zagrebu radi dobivanja terena za novu crkvu u Poreču
- 6.II. sudjelovao na slavlju uspostave nove Biskupije u Sisku i uvođ. biskupa u službu
7. i 9.II. bio na kanonskoj vizitaciji u župi Žbandaj
popodne 9.II. bio na skrutiniju neokatekumenske zajednice iz Roča u Peroju
- 10.II. posjetio gradonačelnika Novigrada radi biskupijskih projekata u Dajli
- 11.II. uz Dan bolesnika služio sv. misu u crkvi unutar Bolnice u Puli, posjetio odjel neurologije, a navečer služio sv. misu kod sv. Franje u Puli
- 13.II. blagoslovio obnovljenu župnu kuću u Štinjanu
- 14.II. uz blagdan sv. Valentina bio na vizitaciji u župama Labinci i Kaštelir
- 15.II. sudjelovao na svećeničkom sastanku u Pazinu
popodne nastavio vizitaciju župe Kaštelir
- 16.II. bio navečer na programu permanent. obrazovanja mladih svećenika u Lovranu
- 17.II. uz Pepelnicu služio sv. misu u Bazilici u Poreču i započeo Biblijsko bdjenje
- 18.II. imao obred «admissio» i sv. misu u sjemeništu u Puli
- 19.II. predsjedao sastanku Odbora za relikvije u Vodnjanu
- 20.II. pozdravio okupljene na početku Tečaja za animatore u Pazinu
popodne u Kringi predsjedao sastanku Župnog pastoralnog vijeća
- 21.II. u Žminju služio sv. misu na obilježavanju obljetnice smrti prof. A. Kresine
- 23.II. sa suradnicima bio u posjetu benediktinskom samostanu Praglia kod Padove
- 24.II. bio u Pazinskom kolegiju i pozdravio sve na početku Vjeronaučne olimpijade
popodne bio u Zagrebu na sastanku uprave Zaklade Adris
26. i 28.II. bio na vizitaciji u župama Bačva i Višnjan
- 27.II. u porečkoj bazilici pozdravio krizmanike/hodočasnike iz Svete Nedelje

Ožujak 2010.

- 1.-4.III. predvodio biskupijsko hodočašće svećenika, đakona i bogoslova u Ars
- 5.-7.III. bio na vizitaciji u župi Poreč
popodne 7.III. u bazilici u Poreču služio sv. misu prigodom koriz. hodočašća
- 8.III. bio na rekolekciji svećenika pulskog dekanata u Puli
- 11.III. predsjedao sastanku biskupijskog Vijeća za arhive i knjižnice u Poreču
popodne u Puli susreo se sa ss. karmelićankama iz Đakovačke Breznice
12. i 14.III. bio na vizitaciji u župama Tar i NovaVas Porečka
popodne 14.III. u katedrali u Puli služio sv. misu na korizmenom hodočašću
- 15.III. sudjelovao na svećeničkom sastanku u Pazinu
popodne predsjedao sjednici Svećeničkog vijeća u Pazinu
17. i 19.III. bio na vizitaciji u župama Sv. Lovreč Pazenatički i Gradina
- 18.III. u Starom Pazinu služio sv. misu zahvalnicu na kraju Biblijskog bdjenja
- 20.III. bio na uspostavi nove biskupije Bjelovarsko-Križevačke i ređenju biskupa

- 21.III. posvetio novi kameni oltar u župnoj crkvi u Muntrilju
popodne blagoslovio obnovljenu crkvicu sv. Antona u Štinjanu
- 22.III. na obljetnicu smrti pok. oca služio sv. misu u Režancima/Svetvinčenat
- 23.III. u Poreču predsjedao sjednici dekana
navečer u Dajli sudjelovao na večernjem programu Župnih misija
- 24.III. u Poreču predsjedao sjednici Ekonomske komisije
- 25.III. na Blagovijest bio na proslavi biskupijskog blagdana u Gospiću
- 26.III. podijelio sakramente inicijacije pripravnicima u Rovinju
- 27.III. služio sv. misu na zaključku Tečaja za animatore u Pazinu
navečer podijelio sakramente inicijacije pripravnicima u Umagu
- 28.III. predvodio liturgijsko slavlje Cvjetnice u Poreču
- 29.III. podijelio sakramente inicijacije pripravnicima u Poreču

PRILOG

Propovijed mons. Ivana Milovana na Veliki četvrtak Misa posvete ulja – 1.4.2010.

Upućujem srdačan pozdrav svima okupljenima na misi posvete ulja na ovaj Veliki četvrtak, ovdje u našoj porečkoj katedrali – bazilici. Sasvim poseban pozdrav svećenicima, prezbiteriju naše Porečke i pulske biskupije: danas je dan ustanovljenja presvete euharistije ali i našeg svećeništva. U zajedništvu s biskupom i svom subraćom danas, na Veliki četvrtak u ovoj Svećeničkoj godini, zahvaljujemo za dar svećeništva i obnavljamo obećanja svoga ređenja.

Posebice pozdrav mladomisniku vlč. Rikardu Lekaju koji se je lanjske godine uključio u naš prezbiterij; spomen u molitvi za lani preminule Alda Starića i Vladimira Stanišića, te preporuka u molitve naši bolesnih Marijana Milovana i Ivana Stefanutija.

Pozdravljam đakone, časne sestre, bogoslove, župljane Poreča i sve vjernike. Neka ova euharistija bude velika zahvala Gospodinu za njegove darove Crkvi i nama, neka za nas bude obnova u vjernosti i trajnoj raspoloživosti za služenje Božjem narodu.

Sabrani smo na misi Velikog četvrtka, tog dana ustanovljenja euharistije i svećeništva, u ovoj posebnoj Svećeničkoj godini. Bitan čin ovog dana je okupljanje i zajedništvo svećenika u sakramentalnom slavlju: upravo «biti jedno» u ovom slavlju – što je poziv i zadaća za «biti jedno» u životu i djelovanju na Božjoj njivi ove biskupije. Ne, subraćo svećenici, nismo padobranci ni osamljenici: ono bitno nam je darovano i zadano. Ponovimo riječ pape Benedikta: «Svećeništvo je dar Kristova Srca.» Krist ga je izmislio iz ljubavi za ljude; upravo onako kako reče Ivan Pavao II. – «Krist je ostao s nama u euharistiji kao hrana vjere, ostao je po svećeništvu kao dobar pastir sa svojim narodom.»

U čitanjima ove mise Krist se predstavlja kao **Božji pomazanik** koji naviješta radosnu vijest oprostjenja, milosrđa i spasenja za sve. Sve je nas, svećenike i vjernike laike, uzeo kao suradnike u spasavanju ljudi. Svi smo po krštenju i potvrdi – izabrani, posvećeni i obdareni Duhom da svjedočimo i naviještamo da je Kraljevstvo Božje ovdje među nama. Svi krštenici, kao dionici općeg svećeništva vjernika, prinose Ocu molitve, djela i trpljenja.

Ipak, zaređeni službenici oltara na poseban su način pomazanici po svetom ređenju i daru Duha da bi bili slika Krista, dobrog pastira, među ljudima. U ovoj **Svećeničkoj godini** sva je Crkva pozvana produbiti poznavanje neprocjenjivog dara svećeništva, rasti u poštovanju prema svećenicima, poticati suradnju laika sa svećenicima, moliti za nova zvanja. A za same svećenike ovo je godina obnove «u duhu i istini», godina produbljenja tajne svoga zvanja. Svijet se zabavlja i naslađuje škandalima, Crkva zahvaljuje, moli, odgaja, obnavlja se u vjernosti.

Prije nekoliko su godina švicarski biskupi napisali pismo vjernicima u kojem ih upozoravaju, da s jedne strane traže da im se dadne svećenik, ali s druge strane ne pokazuju veliko poštovanje prema svećenicima; a kad ih se pita bi li dali svog sina za svećenika, znamo kako mnogi odgovaraju. No svećenik pripada vjernicima, koji ga moraju smatrati svojim.

Ističući svetog **župnika Arškoga** kao uzor svećenicima, Papa podsjeća na vrijeme i okolnosti njegova života i djelovanja. Bilo je to vrijeme kad je na tragu Francuske revolucije vladala «diktatura razuma» koja je posebice bila usmjerena protiv Crkve i svećenika. Svojim životom, koji je bio prožet dubokom vjerom, krčio je nove putove svjedočenja i naviještanja i

najbolje pokazao kako racionalizam ne može zadovoljiti najdublje čovjekove potrebe za spoznajom istine i za srećom.

Današnji svećenik živi u vremenu «**diktature relativizma**». Kao što je racionalizam uzdizao razum za mjerilo svih stvari i pretvarao ga u božanstvo, tako je današnji relativizam ponižavajući za razum, jer navodno, ljudsko biće osim na području pozitivnih znanosti ne može ništa sa sigurnošću spoznati. U modi je biti agnostik.

Svećenik mora ponajprije životom, a onda i riječju demantirati «diktaturu relativizma». On mora uvjerljivo živjeti neprolazne duhovne vrijednosti, kako bi ih mogao približiti i drugima.

Stoga smisao je svećenikove biti i poslanja – da je čovjek **vjere i molitve**, pa je – ponovimo to - temelj svega u našem životu ono «meditirati i adorirati». To je onaj osobni odnos s Kristom, koji je temelj života svakom vjerniku, no svećenik – na najposebniji način - bez te bi osobne povezanosti s Kristom bio u nekom zrakopraznom prostoru. Dvanaestoricu je Isus pozvao «da ga prate, da ih šalje da propovijedaju, i da imaju vlast izgoniti zle duhove» (Mk 3,14sl). No na prvom je mjestu osobni odnos učenika s Isusom. Oni su pozvani da «idu za njim» i «da ga prate». To je škola u kojoj će biti osposobljeni za poslanje u Isusovo ime.

Ivan evanđelista, znamo, opisat će odnos Isusa i učenika kao odnos ljubavi, prijateljstva i posvemašnjeg povjerenja: «Vi ste moji učenici ako činite što vam zapovijedam. Više vas ne zovem slugama, jer sluga ne zna što namjerava učiniti njegov gospodar. Nazvao sam vas prijateljima jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca. Niste vi izabrali mene, nego ja izabrah vas i odredih vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane» (Iv 15,14.16).

Kaže p. Szentmartoni: «Mislim da se ne može govoriti o nedostatku kvalitete redovničkog i svećeničkog zvanja. Mi stvarno živimo u jednom razdoblju kada Crkva ima izvanredne likove papa, biskupa, svećenika i redovnika. Svake godine imamo tridesetak mučenika. Treba samo vidjeti kako Duh Sveti i danas djeluje i potiče ljude na velika djela.»

Braćo svećenici, svjesni smo da smo pozvani živjeti **na visini svoga zvanja**. Poput liječnika, učitelja ili prodavača i svećenik treba da je *pošten, ljubazan, uljudan* (no i tu moramo napredovati!). Ipak posebnost svećeničke službe je u tome da se s godinama razvije poseban stil svećeničke službe koji se sastoji od ovih elemenata: svećenik je čovjek molitve, čovjek osjetljiv za druge, zna slušati, posvećuje vrijeme za probleme drugih. Nadalje, svećenik je čovjek Crkve, što znači da dosljedno naviješta nauk Crkve i čuva svoje zajedništvo s biskupom.

Već je veliki teolog Rahner rekao da će svećenik 21. st. morati *biti mistik ili ga neće biti*. Biti mistik valjda znači svijest da Bog voli sve ljude, a svećenik je svjedok nade i te Božje ljubavi.

Svećenik je, neki vole reći, «čovjek» koji je zadržao svoju narav ali je dobio **sakramentalni pečat**, a to ga čini svjesnim da pripada Kristu na sasvim nov način. On se i psihološki doživljava da je «uzet od ljudi» da bude njihov zastupnik pred Bogom. Svećenik daje: daje sakramente, oprostjenje u ispovijedi, blagoslov u svakoj prilici, tumačenje riječi Božje u propovijedi, utjehu bolesnima i umirućima po pomazanju itd.

Braćo svećenici, **neka nam ovaj Veliki četvrtak** i cijela Svećenička godina, bude poziv i poticaj da doista njegujemo naš odnos s Kristom. «Meditirati i adorirati», «biti mistik», kako bi iz te nutarnje snage slijedilo vjerno vršenje poslanja. Geslo je Svećeničke godine «Kristova vjernost – svećenikova vjernost».

Radimo ozbiljno, zauzeto i ustrajno oko **buđenja novih zvanja**. U vazmenu srijedu je susret ministranata u Svetvinčentu uz grob Sluge Božjega Miroslava Bulešića. U subotu 17.

travnja bit će dan otvorenih vrata u Bogosloviji u Rijeci: ne propustimo da ta događanja prođu mimo nas kao da nas se ne tiču. Molimo i adorirajmo u našim župama s nakanom za svećenike i redovnike te za nova zvanja.

U svom životu i radu budimo zagledani očima vjere u lik presvete Djevice Marije, milosti pune, koja je svijetu donijela Spasitelja, Svjetlo svijeta. Ona neka prati majčinskom brigom život nas Isusovih svećenika, neka prati hodočasnički hod cijele Crkve kroz povijest. Amen.

ŽUPNA ADMINISTRACIJA

Uvod

Sabor je Crkvu predstavio kao misterij, novi narod koji oživljava Duh Sveti. Udovi toga naroda okupljenog u Kristu sabrani su iz svih naroda i međusobno se stapaju u intimno jedinstvo životvornom prisutnošću Duha Svetoga. (LG 1, 9, 4). Duh Sveti ujedinjuje Crkvu zajedništvu i službi, on je snabdijeva i vodi raznim hijerarhijskim i karizmatičnim darovima i urešuje svojim plodovima (MR 2).

Svi udovi Crkve dionici su svaki na svoj vlastiti način, sakramentalne naravi Crkve i svaki je pozvan na svetost u raznolikosti darova, službi i zadataka, da kao osobe žive za jedinstvo u vjernom vršenju vlastitog poslanja. Na prvom mjestu je biskupska služba koji vrši ulogu Krista–Glave. Biskup uz pomoć prezbitera služi zajednici vjernika naučavajući, posvećujući i upravljajući, a osobno je dužan omogućiti da svi vjernici rastu u svetosti i da imaju na raspolaganju sve ono što će im u tome pomoći, jer vjernici na to imaju pravo (kan. 214).

Župnička služba zauzima vlastito mjesto u hijerarhijskoj strukturi Crkve i sudjeluje u sakramentalnoj naravi Božjeg naroda na sasvim poseban način, kao učitelji, vođe i djelatnici Božanskih tajni. Crkva uređuje njihov život posebnim mudrim zakonima i kanonskim odredbama imajući u vidu zajedničku korist cijele Crkve, traži njihovu podložnost svetoj hijerarhiji u ustrajnom sebedarju, poniznost u podnošenju teškoća i življenju svećeničke duhovnosti. Rad župnika je često skriven, nije uvijek dovoljno priznat i cijenjen. Treba se sjetiti mnogobrojnih područja i vrsta župničke zauzetosti, koju stvara, kako naziva Ivan Pavao II, «fantazija svećeničke ljubavi» prema Bogu i bližnjemu sve do svjedočanstva mučeničke smrti, što na ovom mjestu treba posebno spomenuti jer su ovdje živjeli svećenici mučenici.

Kako smo u času ređenja uz službu naviještanja, posvećivanja dobili i služba upravljanja, koja je: zakonodavna, sudska i upravna. Znamo da zakone za opću crkvu donosi Sv. Otac papa i sabor, za pokrajinsku crkvu biskupska konferencija u 84 Zakonikom kanonskoga prava predviđena slučaja, dok biskup donosi zakone za svoju biskupiju. Župnik ne može donositi zakone za svoju župu jer župa ne posjeduje opće dobro što je bitno svojstvo zakonodavne sposobnosti. Sudska vlast vrši se prema odredbama ZKP-a i danas imamo u našim metropolijama uređene sudove, kao posebno djelo pastoralne djelatnosti crkve.

Najčešće očitovanje Crkvene upravne vlasti vidi se u upravnim ili administrativnim činima koje vrši biskup u svojoj lokalnoj crkvi, a župnik u povjerenoj župnoj zajednici. Treba naglasiti da je biskup glava i voditelj mjesne crkve, da se od biskupija sastoji opća Crkva, zato sve ono što određuje biskup na poseban način je očitovanje Isusa Krista u vremenu i prostoru i tko ne vjeruje biskupu ili ga ne sluša ne vjeruje niti sluša Isusa Krista.

I. Budući da nam je tema **župna administracija** treba reći da je prvi upravni čin koji treba ubilježiti u jednoj župi imenovanje župnika. Dekret ili odluka kojom biskup imenuje župnika daje župniku sva prava i obveze koje prate tu službu prema odredbi ZKP-a. Dekretom

župnik dobiva *jus ad rem* i ne smije se miješati u župu dok tu župu ne primi prema odredbi zakona u posjed i dobije *jus in re* tj. preuzme župu. Preuzimanje župe vrši se u skladu s kan. 527. i biskupovim dekretom u dan i na način, te drugo što je propisano u dekretu. Vrelo je važno da tom činu nazoči biskup ili od njega određeni njegov zamjenik. Prvi što treba ubilježiti je dekret imenovanja, zatim **Zapisnik primopredaje** sa svim dodatcima (Popis nepokretne i pokretne župne imovine, stanje blagajne, naznaka svih obveza župe ili prema župi, predaja Matičnih knjiga i arhiva, potanki opis posebnosti u toj župi, itd.). Primopredaja mora biti potvrđena od mjesnog ordinarija, radi toga onaj koji nazoči primopredaji mora čim prije dostaviti biskupskom ordinarijatu Zapisnik primopredaje, da ga on pregleda i potvrdi. Ovaj čin je jako važan za uredan život župe bez obzira na sve okolnosti koje su mogle prethoditi primopredaji. Primopredaja se ne smije odgađati jer bivši traži vrijeme da bi sredio župni ured ili završio upis u matice ili jer on nije uredno primio župu.

Primopredaja župe je službeni način preuzimanja župe, a svečano uvođenje župnika u službu pred zajednicom vjernika, koje bi opet trebao obaviti mjesni ordinarij ili od njega posebno ovlašteni svećenik, jest prigoda da se vjernicima predstavi novi župnik i tako pokaže tko iza njega stoji i da on tu nije u svoje ime nego u ime crkve i da iza njega stoji njegov biskup.

Župnik urednim ulaskom u posjed župe postaje vlastiti pastir povjerene zajednice vjernika pod vlašću dijecezanskoga biskupa u čiji je dio Kristove službe pozvan, da za tu zajednicu obavlja službu naučavanja, posvećivanja i upravljanja uz suradnju i drugih prezbitera ili đakona, te uz pomoć vjernika laika, prema pravnoj odredbi (kan. 519). Poslije uvođenja u službu župnik je obvezan osigurati da se Božja riječ cjelovito naviješta onima koji se nalaze u župi; neka nastoji da se vjernici hrane pobožnim slavljenjem sakramenata, a napose da često pristupaju sakramentima presvete euharistije i pokore; neka se isto tako trudi da se nauče moliti i u obiteljima te da svjesno i djelatno sudjeluju u svetom bogoslužju; zato neka nastoji upoznati vjernike koje su povjereni njegovoj brizi; neka zato posjećuje obitelji, sudjeluje u brigama i tjeskobama, a naročito u žalostima vjernika i neka ih jača u Gospodinu i razborito opominje ako u čemu pogriješe; bolesnike, a osobito one koji su na samrti, neka pomaže s obilnom ljubavlju, brižljivo ih krijepi sakramentima i preporučuje njihove duše Bogu; neka s posebnom brigom prati siromahe, uciviljene, osamljene, prognane iz domovine i one koje pritišću posebne teškoće; neka se trudi da ženidbeni drugovi i roditelji imaju potporu u obavljanju svojih dužnosti i neka unapređuje rast kršćanskoga života u obiteljima; neka župnik priznaje i promiče vlastiti udio koji u poslanju Crkve imaju vjernici laici te podupire njihova društva s vjerskim svrhama; neka surađuje sa svojim biskupom i s biskupijskim prezbiterijem. Župnik od časa uvođenja u službu zastupa župu u svim pravnim poslovima, prema pravnoj odredbi; zato neka se brine da se župnim dobrima upravlja prema odredbi kann. 1281-1288. (Kan. 532); Župnik je obvezan imati sjedište u župnoj kući blizu crkve ili kako odredi mjesni ordinarij samo da je prikladno osigurano obavljanje župnih zadaća. Pravo župnika je da radi odmora, može izbivati iz župe svake godine najviše mjesec dana neprekidno ili uz prekide; ali župnik, da bi izbivao iz župe više od tjedan dana, dužan je o tome obavijestiti mjesnog ordinarija, koji treba odrediti tko će za vrijeme župnikove odsutnosti voditi pastoralnu brigu za župu. Župnik je dužan govoriti misu za povjerenu zajednicu vjernika (kan. 534).

Uz ova prava i obveze župnika kan. 535. određuje: § 1 *Neka svaka župa ima župne knjige, to jest knjige krštenih, vjenčanih, umrlih i druge prema propisima biskupske konferencije ili dijecezanskoga biskupa; neka se župnik pobrine da se te knjige točno vode i brižljivo čuvaju.*

§ 2. *Neka se u knjigu krštenih ubilježi i potvrda te ono što se odnosi na kanonsko stanje vjernika, s obzirom na ženidbu, uz poštovanje propisa kan. 1133, s obzirom na posvojenje, isto tako i s obzirom na primljeni sveti red, doživotno zavjetovanje u redovničkoj ustanovi i promjenu obreda; neka se te zabilježbe uvijek unesu u ispravu o primljenom krštenju.*

§ 3. Neka svaka župa ima svoj pečat; svjedočanstva koja se izdaju o kanonskom stanju vjernika, a i sve spise koji mogu imati pravno značenje, neka sam župnik ili njegov ovlaštenik potpiše i potvrdi župnim pečatom.

§ 4. Neka u svakoj župi bude pismohrana ili arhiv, u kojemu neka se čuvaju župne knjige zajedno s biskupskim poslanicama i drugim ispravama koje treba da se čuvaju radi potrebe ili koristi; sve to treba da u vrijeme pohoda ili u drugo koje pogodno vrijeme pregleda dijecezanski biskup ili njegov ovlaštenik, a župnik neka pazi da to ne dođe u ruke nepozvanima.

§ 5. Neka se brižljivo čuvaju i starije župne knjige, prema propisima krajevnoga prava. (kan. 535).

Uz gore spomenute Matične knjige u § 1 HBK je odredila da svaka župa treba imati: *Urudžbeni zapisnik (protokol), knjigu Krizmanika, Prvopricesnika, Katekumena, Primljenih u puno zajedništvo Katoličkom Crkvom, knjigu Stanja duša ili kartoteku, Ženidbenih navještaja, Oglasa, Bolesnika, sjednica ZPV-a, Misnih zaklada i misnih intencija. K tome treba imati: Spomenicu (kroniku), Običajnik, Imenik vjeroučenika, Dnevnik vjeronaučnog rada, Indeks arhivskog materijala, Duhovnu statistiku župe, Blagajnički dnevnik, Imovnik (pokretnine i nekretnine imovine).*

II. Nakon svega nabrojenog vrlo je važno pitanje za župnu administraciju: **tko, kada, gdje, kako, zašto to čini?**

Tko? Župnik;

Kada? Odmah;

Gdje? U župnom uredu;

Kako? Napismeno i u Hrvatskoj hrvatskim jezikom.

Zašto? Čovjek ima divno svojstvo da zaboravlja a napisano ostaje.

III. Najčešći administrativni čini:

a) Župni ured:

Prostorija koju mora imati svaka župa je lijepo uređen župni ured u kojem se nalazi stol stolice, pisaći uređaj, župne knjige, tekući i povijesni arhiv i drugo što je potrebno za ugodan prijem vjernika i onih koji traže neku vjersku uslugu (Margeta)

b) Sve dopise ili spise tj. sve ono što dolazi u župni ured ili iz njega izlazi treba upisati u **Upisnik spisa ili Urudžbeni zapisnik ili Protokol** prema tabelarnom sistemu koji se već nalazi u knjizi protokola. Čim se primljeni dopis ubilježi treba ga staviti u Fascikl ili za to prilagođenu kutiju uz naznaku u Protokolu gdje se spis nalazi, posebno ako se radi o velikoj župi, spise treba razvrstati prema različitim područjima ili materiji (spisi vjenčanja, spisi iz ordinarijata, spisi imovnika, gradnja, obnova crkve, župne kuće, Karitas itd). Zašto treba dijeliti spise? Spisi se lako zagube, a i župnici se mijenjaju, pa kad se traži neki spis ne može se naći, a ovako uređenim vođenjem protokola i odlaganjem spisa ostvaruje se lakoća uredovanja (*Crkveni sud traži spise vjenčanja*). Ako na dopis treba odgovoriti, odgovara se pod istim brojem i bilježi u Protokolu spisa: *odgovoreno i datum odgovora*, kao i način uručjenja, *osobno, poštom, preporučenom poštom*.

c) Sakramenti:

Kan. 535 u § 2. određuje „*Neka se ubilježi ono što se odnosi na kanonsko stanje vjernika*“. Stanje vjernika ostvaruje se primanjem svetih sakramenata krštenja, potvrde, vjenčanja, svetog reda, polaganjem doživotnih zavjeta, pa sve to treba ubilježiti u Matične knjige.

1. Krštenje: Odmah nakon krštenja (kan. 877) župnik, makar je netko drugi obavio krštenje, mora upisati u **Maticu krštenih** onoga tko je kršten. Matica krštenih napravljena je tabelarnim načinom s označenim rubrikama, pa se smije ubilježiti samo ono što traže rubrike i

samo ono što se odnosi na krštenika. Vanbračno dijete ili usvojeno bilježi se prema dokumentima koje roditelj priloži.

2. Prva pričest i potvrda: Naša BK uz kan. 535 određuje da svaka župa ima **Knjigu prvopričesnika i krizmanika** (kan. 895) zato župnik mora **odmah poslije** prve pričesti i krizme upisati u ove knjige one koji su primili prvu pričest ili krizmu. K tome treba odmah upisati i u **Naknadne upise i bilješke Matice krštenih** kada i gdje je dotična osoba primila prvu pričest ili krizmu. Ako onaj tko se sprema za prvu pričest ili krizmu nije kršten u vašoj župi župnik treba prije pričesti i krizme zatražiti krsni list dotične osobe i bez krsnog lista nikome se ne smije dozvoliti primanje prve pričesti ili krizme. Nakon pričesti i krizme župnik je dužan odmah obavijestiti župu krštenja da je dotični pričešćen ili krizmani u njegovoj župi i zatražiti da ga župnik krštenja obavijesti da je u **Naknadne upise i bilješke Matice krštenih** župe krštenja upisao pričest ili krizmu dotične osobe. Ne smije se odgađati slanje obavijesti za kraj godine!

3. Vjenčanje: HBK je dala posebne propise za vjenčanje. Treba naučiti vjernike da se jave bar mjesec dana prije datuma vjenčanja (*Sve sam uredio sad evo i s vama*). Kad se jave za vjenčanje i prilože **Potvrdu o postojanju pretpostavki za ženidbu** koju su dobili od matičara, vlastiti župnik treba osobe koje se žele vjenčati **upisati u Protokol pod rednim brojem** (taj redni broj prati sve spise dotičnog vjenčanja), ispitati zaručnike i obaviti sve izvide, napovjediti jednom pismeno ili usmeno u župi ili župama prebivališta ili boravišta stranaka. Nakon predbračnog tečaja i dobre pastoralno liturgijske pripreve vlastiti župnik treba popuniti **Postupak za ženidbu**. Kad su oboje stranke iz vaše župe, treba pogledati u Maticu krštenih i iz nje prepisati temeljne podatke o strankama u obrazac Postupak za ženidbu. Ako su kršteni u drugoj župi trebaju donijeti Krsni list, pa ako u njemu nema posebne zabilježbe znači da je stranka slobodnog stanja. Kad nastane sumnja u slobodno stanje treba ga utvrditi posebnom istragom označenom u Postupku za ženidbu str. 3. Isto vrijedi za prvu pričest i krizmu, ako nisu ubilježene u **Naknadni upisi i bilješke Matice krštenih**. Kad stranke tvrde da su kršteni negdje daleko ili u drugoj crkvi treba insistirati na krsnom listu. Župnik treba zatražiti preko biskupskog ordinarijata ili direktno, ako zna mjesto ili župu, od župe krštenja da pošalje krsni list dotične osobe. To se može učiniti faxom ili e mailom, ali prije vjenčanja treba dobiti originalni krsni list. (New Zeland, Njemačka). Bez krsnog lista (eventualno slobodnog lista) se ne smije prisustvovati vjenčanje, a ni dozvoliti prva pričest ili krizma. Ako se radi o nevaljanom krštenju treba zatražiti oprost od razlike vjere od mjesnog ordinarija (Mormonsko krštenje je nevaljano. Krizme u Čapljini, Grudama i Buni, su nevaljane). Kad se radi o udovcima ili udovicama treba zatražiti Smrtni list bivšeg muža ili žene.

Pri ispunjanju **Postupka za ženidbu** stranke trebaju biti odvojene da bi mogle slobodno iznijeti svoje stavove i mišljene. To treba činiti uvijek, jer je sloboda bitna za valjanost ženidbe. (*Mnogo je natjeranih osobito radi trudnoće. Priznao da se ne želi vjenčati ali će ga ubiti. Kad je župnik rekao da će on pokušati riješiti. Prijetnje župniku sasvim ozbiljne*).

Ako se za vrijeme izvida otkrije da postoji zapreka dobi, mješovite vjere ili razlike vjere treba zatražiti prema obrascima HBK oprost od ovih ženidbenih smetnji, ako za to postoji opravdan razlog. Oprost od dobi ne smije se tražiti od mjesnog ordinarija prije nego ga je dobio matičar od suca. Kopija sudskog rješenja prilaže se molbi za oprost. Druge zapreke praktično ne dolaze u pitanje.

Kako katolička crkva smatra valjanima sve ženidbe koje su sklopili oni koji nisu članovi Katoličke crkve, zato ako je jedna stranka prije bila vjenčana u pravoslavnoj Crkvi (20. 10.2006), evangeličkoj ili nekoj drugoj vjerskoj zajednici ili nekrštena stranka samo civilno, treba provjeriti radi li se o ženidbi koju katolička Crkva smatra valjanom ili ne i tako

postupiti. Kad se radi o valjanoj i sakramentalnoj ženidbi tada treba stranci reći da je njena ženidba (pravoslavna, evangelička, itd) valjana i da ne može sklopiti nove u katoličkoj crkvi. Kad se radi o nekrštenima tada se može zatražiti od pape rastava takve ženidbe in favorem fidei katoličke strane s kojom želi sklopiti brak. Postupak vodi biskupski ordinarijat.

Kad jedna od stranaka ima djecu iz prijašnje spolne ili ženidbene veze treba popuniti obrazac HBK i zatražiti u smislu kan. 1071 br. 3. dozvolu mjesnog ordinarija.

Ako se zaručnici žele vjenčati izvan vlastite župe, vlastiti župnik nakon što je obavio sve navedeno daje im **Otpusnicu za vjenčanje**, a sve druge spise zadržava u svom uredu. Nakon vjenčanja vjenčatelj ga treba obavijestiti o vjenčanju. Inače im može u smislu kan. 1115 dati **Dozvolu za vjenčanje izvan župe**, a vjenčatelj će učiniti sve što smo naveli da treba učiniti vlastiti župnik da bi utvrdio da su sposobni za vjenčanje.

Što učiniti:

- a) Ako ženidbu traže samo kršteni, a nemaju drugih sakramenata? Kan. 1117 dozvoljava crkveno vjenčanje ako je barem jedno kršteno. Papa dokinuo drugi dio kanona 15. prosinca 2009. Nastojati dužnom pripravom učiniti da shvate što je to sakrament ženidbe i da se za njega pripreve.
- b) Što tražiti od nekrštenih koji s katolicima sklapanju ženidbu? Izvadak iz knjige rođenih i izjavu da prihvaća jednost, nerazrješivost i djecu i to upisati u Postupak za ženidbu.
- c) Ako katolici žive u građanskoj ženidbi, ili s nekrštenim ili druge konfesije i traže vjenčanje u Crkvi, a ne žele da to bude razglašeno? Takva ženidba se može ukrijepiti običnim ukrjepljenjem tj. vjenčanjem pred župnikom i dva svjedoka. To je redoviti način. Kad ne pristaju na ovaj oblik može se zatražiti ozdravljenjem u korijenu, tj. župnik zatraži o biskupa prema priloženom obrascu da građansku ženidbu prizna valjanom i za crkveno područje.
- d) Neki koji nisu ni civilno vjenčani imaju djecu i traže ukrjepljenje u korijenu? (*Italija 3.000.000*). Nema se što ukrijepiti. Mogu se potajno vjenčati.
- e) Ako je nekršten bio vjenčan s nekrštenom, rastavio se, civilno vjenčan s katolkinjom i sada katolička strana traži vjenčanje, a da drugi ostane nekršten? (Šantić - Tomaš). Papa in favorem fidei.
- f) Vjenčanje preko tumača (*gluhonijemi, stranci*). Kad se radi o jeziku a svećenik sigurno zna jezik može ga se ovlastiti da prisustvuje vjenčanju i time je sve riješeno. Tumač za gluhonijeme mora pokazati dozvolu i to ubilježiti.
- g) Postavlja uvjet? Nema vjenčanja?
- h) Jedna stranka: narkoman, psihički bolesnik, homoseksualac, lezbijka, PTSP, sterilan, HIV pozitivan? Zatražiti i dobiti nalaz psihijatra i prema tome postupiti, odnosno upoznati drugu stranku s problemom koji može učiniti ženidbu nevaljanom.
- i) Mjesto vjenčanja je župna crkva, a oni traže drugdje: na cesti, pod morem, u zraku, na nečasnom mjestu? Nastojati objasniti svetost sakramenta, ljepotu čina (Sebašna).
- j) Stranci s Otpusnicom – preko agencije? (*Dubrovnik i druga mjesta*). U načelu može, ali postoje i pastoralni razlozi.

Na vjenčanju stranke potpisuju **Postupak za ženidbu** str. 4. i **Potvrdu o postojanju pravnih pretpostavki** oba primjerka obrasca.

Nakon vjenčanja (kan. 1121 i 1122) župnik odmah upisuje vjenčanje u **Maticu vjenčanih** i šalje obavijest o vjenčanju župama krštenja, a jedan obrazac **Potvrde po postojanju pretpostavki za brak** u roku od pet dana mora poslati Matičaru, koji je izdao tu potvrdu. Ne smije se Potvrda davati strankama da one odnesu Matičaru. Što ako ne javi

matičaru? Ženidba je za građansko područje nepostojeći pravni čin, pa je stranke trebaju sklopiti ženidbu pred matičarom.

Kad župnik završi sve pravne čine koji se odnose na vjenčanje prema sve prikupljene isprave u obrazac **Postupak za ženidbu i** stavlja u fascikl, kutiju i sprema u arhiv.

4. Sveti red, redovnički zavjeti:

Župnik odmah po obavijesti iz biskupskog ordinarijata da je netko primio sveti red đakonata treba zapisati u **Maticu krštenih**, uz krštenje ređenika u **Naknadni upisi i bilješke**: Primio đakonat, i datum, uz naznaku tko je javio Biskupski ordinarijat, br.

Župnik za one koji su položili doživotne zavjete u redovničkoj ustanovi bilježi u **Maticu krštenih, Naknadni upisi i bilješke**: doživotne zavjete primio... Redovnička ustanova treba to javiti župi krštenja preko biskupskog ordinarijata. Ako je netko primio doživotne zavjete u Svjetovnom institutu kako ti zavjetni nisu ženidbena zapreka ne bilježe se u Maticu krštenih.

5. Smrt i Matica umrlih:

Smrtni slučajevi se upisuju u maticu umrlih nakon obavljanja sprovoda. Kad se pokojnik pokopa u drugoj župi, njegovi podaci se upisuju u oba ureda, ali u župi pokopa bez tekućeg broja. Kod udatih pokojnica, osim roditelja, treba navesti i ime muža. »Uzrok smrti« je onaj koji utvrde liječnik ili mrtvozorac.

Putnici koji umru na putu ili poginu u prometnim nesrećama te vojnici poginuli u ratu bilježe se u rodnoj župi. Bolesnici koji preminu u bolnicama što imaju župnički ili kapelanijski status upisuju se u bolničke matice, inače u župi pripadnosti.

Ako je umrli katolik istupio iz Crkve, odbio sakramente ili po svojoj odredbi nije bio crkveno sproveden, njegova se smrt registrira u stanju duša i u knjizi krštenih (ne u matici umrlih). Dogodi li se da je pokojnik bio civilno sproveden proti svoje volje, upisuje ga se normalno, navevši tu okolnost u samoj matici.

Smrt nestalih ljudi, palih vojnika i slično ne piše se odmah u knjigu umrlih dok se ne dobiju autentični dokazi o smrti nestaloga, nestanak se pribilježi u posebnu knjigu za izvanredne slučajeve, a notira se i u anagraf.

Nije propisano, ali je od velike praktične koristi, da se svaki smrtni slučaj zabilježi i u maticu krštenih, a svakako u stanje duša, gdje za to postoji posebna rubrika.¹⁵ Kad se radi o smrti stranca katolika valja o njoj obavijestiti i župu krštenja.

Ako župnik sumnja da li je smrt prijavljena građanskoj vlasti, ne smije obaviti ukop prije nego je dobio dokaz o prijavi. To pogotovo neće učiniti kad se je smrt dogodila u sumnjivim okolnostima.

IV. Knjiga primljenih u puno zajedništvo Crkve:

Pravilnik o vođenju crkvenih matica traži da se vode i matice obraćenika. Prema istom pravilniku treba u te matice zabilježiti:

Godinu, dan, mjesec primitka; prezime, ime, zanimanje obraćenika; datum, mjesto i župu rođenja; mjesto stanovanja; vjeroispovijest iz koje dolazi; prezime, ime i vjeru roditelja; prezime, ime, vjeru i zanimanje svjedoka; crkvu u kojoj je obred izvršen; svećenika koji je obavio primitak; ovlaštenje Ordinarijata,

Treba upozoriti da dijete, koje navrš 7 godina, a nije prešlo 14 odnosno 12 godina treba upisati u knjigu obraćenika. To se bilježi na proleđini krsnog lista. Isto pravilo vrijedi i za adoptiranu djecu.

V. Matični izvodi:

Župnik je dužan svima koji zakonito traže dati izvratke iz svih matičnih knjiga u obrascima izdanim od HBK, a to su krsni list, vjenčani list i smrtni list. U ovim izvadcima smije biti ubilježeno samo ono i sve ono što se nalazi u matici krštenih, vjenčanih ili umrlih. Prema odluci HBK svaki izvadak mora biti i biljevan, a novac od biljeva ide HBK.

VI. Ostale župne knjige:

Knjiga Stanja duša ili kartoteku, je središnja knjiga u kojoj su skupljeni i zabilježeni svi najvažniji podaci iz matičnih i drugih župnih knjiga o svim vjernicima u župi, pa se preko nje omogućuje lagani uvid u stanje čitave župe, pojedinih obitelji i svih pojedinih vjernika. Mnogi su napravili kompjuterske programe u koje se mogu unijeti svi podaci iz matičnih knjiga i vrlo lagano dobiti tražene izvratke ili pregled župe.

Knjiga Katekumena s popisom svih katekumena u župi,

Knjiga Ženidbenih navještaja, Oglasa, pomaže župniku da ima na jednom mjestu ono što treba reći župnoj zajednici o vjernicima koji sklapaju ženidbu ili drugim događajima važnim za župnu zajednicu.

Knjiga Bolesnika, pomaže župniku da ima uvid o onima kojima je potrebna osebna duhovna pomoć i koje treba posjećivati.

Knjigu sjednica ZPV-a i ŽEV-a, je knjiga zapisnika o održanim sjednicama i njihovim zaključcima.

Knjigu Misnih zaklada pokazuje župniku koje obveze ima obzirom na misne zaklade prihvaćene od župe koje treba izgovoriti (Čorić 319 misa).

Knjiga primljenih misnih intencija u koju treba bilježiti sve primljene misne nakane uz naznaku tko ih je izgovorio ili kome su dane da ih izgovori. U nas je obveza sve slati Nadbiskupskom ordinarijatu!

Ljetopis, Spomenica, Kronika, vrlo važna knjiga za povijest župe. Poslije deset godina boravka u župi i bilježenja najvažnijih događaja vidjet ćete što je povijest.

Običajnik, je knjiga u koju su ubilježene sve obveze župnika kroz godinu. U običajniku je zabilježeno što se čini i kako kroz došašće, Božić i božićno vrijeme, korizmu, Uskrs, prva pričest, krizma, blagdan zaštitnika župe, blagoslov kuća, sprovodi itd.

Imenik vjeroučenika, Dnevnik vjeronaučnog rada, za župni vjeronauk inače ćete cijelu godinu raditi isto i zamarati sebe i djecu.

Duhovnu statistiku župe vrlo korisna župniku da može usporediti vjerski život u svojoj župi. Kako nema službene knjige duhovne statistike bilo bi dobro da svaki župnik napravi svoju tabelu s onim što on smatra najpotrebnijim. Tako treba bilježiti broj vjernika, pohađanje mise, doseljavanje, iseljavanje, mladi, pohađanje vjeronauka itd.

Indeks arhivskog materijala, Nažalost mali broj župa to ima.

VII. Gospodarsko poslovanje župe:

Kako se radi o vrlo važnoj odgovornosti župnika a kako nemamo vremena iznijeti sve što određuje V. knjiga ZKPa-a spominjem samo najnužnije:

Blagajnički dnevnik, treba redovito bilježiti sve primitke, bilo da se radi o milostinji ili drugim prihodima, kao i izdatke pa ga ne će biti teško na početku sljedeće godine pripremiti dnevnik za pregled u biskupskom ordinarijatu. Kako već postoje dvije knjige blagajničkog dnevnika nema potrebe ovdje posebno o njima govoriti kad se radi o redovitom poslovanju župe.

Kad se radi većim projektima, gradnja, obnova, restauracije, otuđenje, kupovanje, zajam, najam župnik je dužan sastaviti predračun troškova, navesti izvore financiranja, spomenuti rizike i zatražiti odobrenje od biskupskog ordinarijata. Na kraju projekta treba napraviti obračun svih izdataka i o tome obavijestiti biskupski ordinarijat. To je način da se mirno može raditi i ostvariti projekt.

Plaćanje poreza državi na ono što spada pod zakon o porezu (iznajmljivanje prostora, turizam itd.) je obveza u savjesti i treba ga uredno plaćati.

Imovnik (*pokretnina i nekretnina*) ili knjiga u kojoj su popisane sve nekretnine u vlasništvu župe, kao i pokretnine veće vrijednosti. Vrlo je bitno da župnik, osobito sada kad može lagano s interneta Ministarstvo pravosuđa dobiti sve podatke koje se još nekretnine vode pod imenom župe, da utvrdi koje nekretnine su u posjedu i u vlasništvu župe i da to ubilježi u imovnik prema rubrikama koje tamo već postoje. Na župniku je teška dužnost da utvrdi i ubilježi sve nekretnine župe. Župnik je dužan voditi brigu o upravljanju nekretninama jer su jako bitne za život župe, ne smo crkve i župna kuća, nego i sve druge nekretnine bilo da su u dobrom ili lošem stanju. Problem je nekretnina koje su u vlasništvu župe, a u posjedu drugih. Kako se radi o velikim vrijednostima župnik mora biti u stalnom kontaktu s biskupskim ordinarijatom (Šolta). U gradu Splitu ordinarijat to rješava na način zamjene s gradom za terene na kojima se grade crkve.

Dragocjenosti i kulturna dobra su posebno pitanje, jer ih treba pobilježiti i katalogizirati, te naročito čuvati da ne bi došle u ruke lopova, a s druge strane vjernici su jako osjetljivi na darove koje su oni ili njihovi preci dali crkvi ili nekom oltaru i žele ih vidjeti prigodom procesija, svečanosti ili drugih zgoda. Neke su dragocjenosti bez ikakve ekonomske vrijednosti ili vrlo male, ipak ih se ne smije otuđivati bez posebne dozvole sv. Stolice (kan. 1292 § 2). (Postira). Kulturna dobra nad kojima vodi brigu i ministarstvo trebaju ipak biti i ostati crkvena ili župna dobra, osobito ako se radi o slikama, oltarima itd. Sastaviti ugovore o osiguranju prigodom izložaba ili drugih događanja.

Novac na štednji:

Dozvola biskupova za veće iznose. Na znanje ŽEV i ovlast podizanja s banke?

Osiguranja i gradnje:

Župnik mora znati kolikom svotom novca raspolaže i zato ne smije iznad te svote ništa trošiti ili zalagati ako prije nije dobio dozvolu mjesnog ordinarija. Smatram da župnici mogu izbjeći mnoge teške nevolje ako redovito i iskreno razgovaraju sa svojim biskupom. Nažalost neki žele pokazati svoju sposobnost i budu vrlo brzo iskorišteni od osiguravatelja, dobroćinaca, poduzetnika itd.

U svim pravno imovinskim stvarima župnik je prema kan. 1284 - § 1. dužan obavljati svoju službu s brižljivošću dobra domaćina.

§ 2. Zato mora:

1. paziti da dobra povjerena njihovoj brizi ne bi ni na koji način propala ili pretrpjela štetu, sklopivši u tu svrhu, ako je potrebno, ugovore o osiguranju,
2. voditi brigu da se vlasništvo crkvenih dobara osigura na načine koji vrijede u svjetovnom pravu;
3. obdržavati propise kako kanonskog tako i svjetovnog prava ili one koje je odredio bilo utemeljitelj bilo darovatelj bilo zakonita vlast te osobito paziti da Crkva ne bi pretrpjela štetu zbog neobdržavanja svjetovnih zakona;
4. tražiti brižljivo i pravodobno prihode i plodove dobara, a prikupljene čuvati na siguran način i upotrebljavati prema nakani utemeljitelja ili prema zakonitim odredbama;
5. isplaćivati u određeno vrijeme kamate koje bilo zbog zajma bilo zbog zaloga treba da se isplate te voditi brigu da se prikladno vrati sama glavnica duga;
6. novac koji preostane nakon izdatka a može se korisno uložiti, upotrijebiti, s ordinarijevim pristankom, za svrhe pravne osobe;
7. uredno voditi knjige primitaka i izdataka;
8. na svršetku svake godine sastaviti izvještaj o upravljanju;
9. propisno sređivati te u odgovarajućem i prikladnu arhivu čuvati isprave i dokaznice na kojima se temelji pravo Crkve ili ustanove na dobra; gdje je pak to moguće, njihove izvorne primjerke pohraniti u arhivu kurije.

§ 3. Veoma se preporučuje da upravitelji svake godine sastave predračun primitaka i izdataka; ali se krajevnom pravu prepušta da to naredi i da točnije odredi načine na koje treba da se sastavi predračun.

Kan. 1285 - Samo u granicama redovitog upravljanja dopušteno je upraviteljima od pokretnih dobara, koja ne pripadaju osnovnoj imovini, davati darove u svrhe pobožnosti ili kršćanske dobrotvornosti.

VIII. Tko vodi župnu administraciju?

Svi propisi govore da je to župnik, međutim prema Regule Juris Bonifacija VIII br. 68 kaže da ono što netko može učiniti sam može to isto učiniti i preko drugih, pa tako i župnik može povjeriti vođenje svom župnom pomoćniku ili nekom laiku, ali odgovornost ostaje župniku.

IX. Pečat:

Svaka župa mora imati službeni pečat, jer kan. 535, § 3. Neka svaka župa ima svoj pečat; svjedočanstva koja se izdaju o kanonskom stanju vjernika, a i sve spise koji mogu imati pravno značenje, neka sam župnik ili njegov ovlaštenik potpiše i potvrdi župnim pečatom.

Svaki službeni dopis, ne samo izvadci iz matica, mora biti providen pečatom i potpisom, ako jedno nedostaje dokument je nevaljan. Kada vjernici traže dokumente na koje imaju pravo župnik ih je dužan izdati i providjeti pečatom i potpisom. Ako traže ili donose neke dokumente koji su sumnjivi ili se odnose na pravno imovinske poslove župnik se može uvijek izvući s izjavom „To ne smijem bez dozvole biskupa“. Doista ne smije bez dozvole biskupa biti nekome jamac ili otuđiti imovinu župe ili priznati otuđenim ono što je oduzela bivša komunistička vlast. Zato pečat treba čuvati na sigurnom mjestu, jer i najpovjerljiviji vjernici mogu ga zlorabiti, a potpis krivotvoriti.

U republici Hrvatskoj svaka župa treba biti registrirana i ima svoj matični broj. Matični broj se dobiva preko biskupskog ordinarijata i bitan je za sve javne poslove na građanskom području.

X. Arhiv:

Zakonik u kan. 535, § 4. određuje: „*Neka u svakoj župi bude pismohrana ili arhiv, u kojemu neka se čuvaju župne knjige zajedno s biskupskim poslanicama i drugim ispravama koje treba da se čuvaju radi potrebe ili koristi. § 5. Neka se brižljivo čuvaju i starije župne knjige, prema propisima krajevnoga prava*“.

XI. Nadzor:

Mjesni biskup ili mjesni ordinarij trebaju voditi brigu da župnik vrši sve ono što je propisano kan. 535. § 4. „*sve to treba da u vrijeme pohoda ili u drugo koje pogodno vrijeme pregleda dijecezanski biskup ili njegov ovlaštenik, a župnik neka pazi da to ne dođe u ruke nepozvanima*“. Odredba je vrlo teška jer se često događa da župnik napravi, ne može se nazvati da je nesavjestan ili lijen, (*U nas umro župnik na glasu svetosti koji uopće nije vodio župne knjige, govoreći da su važnije duše nego papir. Drugi je prigodom svake vizitacije obećavao da će to odmah iza vizitacije učiniti, pa to nije učinio ni prije premještaja. Trećem je prije pastirskog pohoda sređivao vizitator cijelu administraciju itd.*).

Dr. sc. Josip Delić